ԹՎ. ՏԱՐԻ 3472 (Ն. Տ.) 21 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1895 — 9 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1895 — 2 ՐԷՊԻԼ, ԱԽԸՐ 1313 — ՇԱԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.

ԵԹԷ ԱԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆՉ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԻՏԻ Է ՈՒՂՂԵԼ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՕՐԱԳՐԻ Գալատիա, Կ. Պոլիս

درعلیه اداره غازته آرولك اده‌طه‌سی

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դրամեկան արժէք	150
» » Վեցամսեայ » »	75
» » Եռամսեայ » »	40
Օտար երկիրներէ Տարեկան Ֆրանկ	56
» » Վեցամսեայ »	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր. Տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
Պատուոյ թղթատարի ծախքը միօրեայ	Գրուշ 5

Խմբագրութիւնս ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

ՄԻԹՏ ՆՈՅՆԸ

Բարիզի Հայոց մատուռը վերջերս փակուած էր,—և դեռ չիմացանք վերաբացուած ըլլալը,—տեղւոյն ազգայիններուն միջեւ ծագած անհամաձայնութիւններու պատճառաւ։ Նոյն իսկ առանց պրպտելու խնդրին մանրամասնութիւններն, ընդհանրապէս կերպով ալ զգայինը որ լուսաւորութեան կեդրոն հռչակուած մայրաքաղաքի մը զարգացեալ ու սակաւաթիւ հայ գաղթականութիւնն ինչպէս կը թողու որ այդ վիճակին մատնուի իր աղօթարանը։

Նոյն լուրը կը հասնի մեզ, կեդրոնին շատ մօտ ու գեղջուկ միջավայրէ մը որուն հայերն աւելի բարեպաշտ կ'ենթադրէինք։ Կէմէ յիկի մատուռն ալ ժամանակէ մը ի վեր փակուած է եղեր ու փակ կը մնայ, դարձեալ գրեթէ հաստատման պատճառով անհամաձայնութիւն տեղւոյն ազգայիններուն միջեւ։

Ուրեմն Բարիզ թէ կէմէ յիկ, մեծ ոստան մը կամ պզտիկ գիւղաքաղաք մը, ուր որ ալ գտնուինք, եկեղեցին ու դպրոցն են որ պիտի տուժեն քանի մը անհատներու յամառութեան, քըմահաճոյքին կամ կուսակցական ոգին երեսէն,—վասն զի, կէմէ յիկի մէջ, ոչ միայն մատուռը, այլ դպրոցն ալ փակուեր է անոր հետ։ Բարբերու ազնուացումը, դաստիարակութեան ազդեցութիւնը տարբեր ներգործութիւն չպիտի ընեն։ Հոգեւոր հովուի խնդիր, ըլլայ առաջնորդ եպիսկոպոս կամ այցելու քահանայ, եկեղեցիի կամ մատուռի խնդիր, բարձրագոյն վարժարանի կամ նախակրթարանի խնդիր, վերջը չի պիտի գայ։ Երկու մատուռները միայն յիշեցինք, դիպուածական կերպով, իբրեւ ամենէն աւելի նորագոյն դէպքերը։ բայց լրագրայ էջերը ամեն օր լեցուն են սասնկ լուրերով, որոնք քիչ շատ իրարու կը նմանին ձանձրալի դառնալու ատիճան։

* * *

Կէմէ յիկի մէջ—որ, ինչպէս գիտէք, Պրուսայի առաջնորդական թեմին կը պատկանի—մատուռին ու դպրոցին փակումը կը վերադրուի տեղւոյն հայերևելիի մը հնարքներուն։ Բացատրութիւնը ճշդելու համար, աւելցունենք թէ՝ երեւելի բուսածը, այնտեղ, արհեստաւոր մը կամ խանութպան մը կ'ըլլայ։ Ուզեւոր մը, որ հոն այցելած է վերջերս, իբրեւ միակ տպաւորութիւն գանգատ կը բերէ այդ մարդուն հարցային արարքներէն։ Իրաւու յայտնող վարժապետներն ու քահանաները կարճատեւ պաշտօնավարութիւն մը կունենան ու կը ճանաչուին, անոր հնարքներուն բերմամբ։ այսպէս, տարիներէ ի վեր, կէմէ յիկէն հեռացուած կրթական ու հոգեւոր պաշտօնեաներու թիւը տասներիքը կ'անցնի, «Ուզեւորին պատմութեան նայելով, որուն մէջ եթէ չափազանցութիւն ալ գտնուի, նորէն արդարացումը «երեւելիին կողմը չէ։

Զինք ուզեր արհագանգ տալ ուրիշ զրոյցի մը որ կը վերաբերի մատռան ու դպրոցին բարեզարդման ի նպաստ վիճակին մէկ քանի գիւղերէն հաւաքուած խոշոր գումարի և ուրիշ նուէրներու, որոնց հաշիւն առկախ կը մնայ, կ'ըսուի։

«Այժմ, կը յարէ մեր պատահական թղթակիցը, իբր վերջին չհատակութիւն կը յանգչին դէմ եղել տեղւոյն Տ. Զաքարիա բարեշնորհ քահանային որ տասնչորս տարի հետ խղճմտօր կերպով կը պաշտօնավարէ ի կէմէ յիկ։»

Եթէ ստոյգ են այս ամենը, պիտի մտածենք անշուշտ թէ անհատ մը, քանի մը համախոհներով, ինչպէս կը յայտնի այս ոտնձգութիւններն ընել մեծամասնութեան դէմ։ Գիւղերու, աւաններու ազգայիններու մէջ պատահած վէճերուն վրայ մօտէն գիտակցութիւն ունեցողները դիւրաւ պիտի ըմբռնեն։ Նոյն իսկ առաջնորդանիստ վիճակներու մէջ ալ չեն պատահիր ասանկ դէպքեր։ տեղ մը քահանան է որ առաջնորդին դէմ կելլէ, ուրիշ տեղ մը չօրպաշին քահանային դէմ։ ապրինաւուցիչը հոգաբարձութիւն տապալելու յաւակնութիւն կունենայ, վասն զի իրեն պաշտպաններ գտած է. անդին հոգաբարձուն թաղականին հետ կը գրժտուի։

* *

Կէմէ յիկի վրայ մատնուորապէս կը ծանրանանք ոչ թէ այս կամ այն անհատին ընթացքը դատելու համար,—որ առաջնորդարանին, և ի հարկին Պատրիարքարանին կը պատկանի, որոնք միայն կրնան սաուգել իրողութիւնն,—այլ միայն ցուցերով հետեւանքին վրայ։ Դպրոցի և մատուռի փակում։

Բարեզարդարար, այն օրն իսկ ուր կը հասնէին մեզ այս լուրը, Խառն ժողովոյ մէկ որոշումը կը հրատարակէինք, թէ Պրուսայի առաջնորդական տեղապահ նշանակուած է Տ. Եղիշէ վարդապետ Աբշարունի։ Այդ կարեւոր թեմը, որ բաւական ատենէ ի վեր անհովիւ կը մնար, սոյն վարչական ընտրութեամբ պիտի վայելէ պարտաճանաչ և կարող եկեղեցականի մը հովանութիւնը որ տարակոյս չունինք թէ, տեղւոյն ազգայիններուն բարի տրամադրութեան հետ զուգընթաց, օգտակար պիտի ըլլայ եկեղեցական ու կրթական գործին ի Պրուսա։ Բնդաքին եկեղեցին, իր բարեզարդութեամբն ու կանոնաւորութեամբը կը յիշուի արդէն գաւառային աթոռանիստ եկեղեցիներուն մէջ, և ազգ. վարժարանները, լաւ ձեռքերու յանձնուած, բարւոք ուղղութիւն մը ունին։ Կէմէկ-Փաշայի քարոզիչը իր առաջնորդական տեսակցութեան այս պաշտօնին մէջ, անշուշտ չի պիտի մոռնայ հսկել նաեւ լեռներէդ վրայ, և Կէմէ յիկի խնդիրը առաջինը պիտի ըլլայ իր ուշադրութիւնը գրաւող։

Ուրախ պիտի ըլլայինք իմանալով որ, մինչեւ իր ժամանումն, արդէն իսկ բացուած ըլլան մատուռն ու դպրոցը։ բայց օրինակներէն դատելով — վասն զի, նորէն կրնենք, տեղի և ժամանակի տարբերութեամբ՝ գրեթէ նոյն բանն է որ կը պատահի — հոգեւոր հովուի մը ներկայութեան պէտք կայ, վէճերը և կուսակցական խնդիրները կարգադրելու, և մանաւանդ անոնց պատճառած բարոյական վնասը դարմանելու համար։

Խառն ժողովոյ չորեքշաբթի օրուան նիստին ներկայացան և իրենց պաշտօնին վերաբերող հրամանագիրը Ս. Պատրիարք Հօրմէն ստացան առաջնորդական նորընտիր տեղապահները որոնց վրայ գրած ենք արդէն։ Այս վարդապետներ իրենց տահմանեալ թեմերուն մէջ ալ պիտի պատահին արդեօք նկամ-ելիկի օրինակին։

Իսկ Բարիզի մատուռը։ Տ.

ՀԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ

ՏՈՒԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Գ.

Վեց օր կ'անցընենք այսպէս նաւուն մէջ։ խօսակցելով, փիճաբանելով, երգելով, խաղալով, կարդալով ու մանաւանդ դիտելով, հաճայալի ժամեր՝ զոր երբեմն կուգար խանգարել ծովը իր ցայտաւանդերով և իր մռայլադեղերով։ Յուլիս 24ի երկուշաբթի կէս օրին Մարսիլիոյ առվեան ենք, որոյ ժայռաւոր ափունք մէկէն ի մէկ չատ հաճելի տպաւորութիւն մը չեն ըներ վրայ։ գործունէութիւնը կասի, այդ ժայռերուն վրայէն իսկ, ուր ծծմբական թթուի գործարաններու արտադրութիւնն կ'երեւեցնէին անգադար երկաթուղիներու վրայէ։ Ուշ կը գրաւէ Ֆիգկդին և անս դրդեակը, զոր լաւ կը յիշեն Մոնթէ-Քրիստոյ կարդացողներն։ Եւ, կառուցուած 1529ին Ֆրանսուա Ա.ի կողմէն, հիմայ կը ծառայէ իբր բանտ։ Ֆրանսայի ճամբրդ մը կ'ըսէ ինձ թէ ծովէն շատ վար caveauներ ունի այդ դղեակն, ուր Միրաբօ բանտարկուեցաւ 1774ին։ Մարսիլիոյ ծովեզերքը կը գտնուին գործարաններ՝ յաճախ շրջապատուած ծառերով։ Բիչ մը վերջը մեր նաւը մէկ կողմ կը ձգէ հին նաւահանգիստը առագաստանաւերու սահմանուած և կը մտնէ դանդաղ՝ Ժոլիէդի հիանալի նաւահանգիստն 1500 մէտր երկայնութեամբ։ Կառաքուսմէն՝ որ գալիք Բարիզ պիտի տանէր, շրջս ժամ վերջը կը մեկնէր։ Ահաթէն օգուտ քաղելով վերիվերոյ գաղափար մը կուգեմ տանայ Մարսիլիոյ վրայ. ուստի կ'ուզեմ ցոյքերս կայարանը և կը պարտիմ փողոցները. աքանչանալով ամէն կարգի շէնքերուն և ճեմելիքներուն վրայ և ժամանակս մեծ մասն անցընելով Բանրպիէռի երկար ծառուղւոյն մէջ։ Ախորժելի ճաշ մը վերջ՝ կը մտնեմ կառախումբս որ գրեթէ 24 ժամէն պիտի տանի զիզ ի Բարիզ։ Ինչ գեղեցիկ, ինչ հրապուրիչ է ամբողջ այն գիծը՝ զոր Լիոն-Բարիզ Միջերկրականի երկաթուղին կը քերէ. երկու կողմերն՝ աչքն ուրիշ բան չի տեսներ բայց եթէ դաշտագեղ արտեր ու պարտէզներ, ուր երկրագործը կայծես կարկինով է աշխատած. արուեստն իր քմահաճոյից գերին ընած է բնութիւնն, որպէս քաղաքն է բոնի ոյնքան բան՝ որքան կրնայ տալ քարուտ լեռներն իսկ մարգերու, այգիներու կամ անտառներու է փոխած, այնքան կանոնաւոր, այնքան մաքուր, այնքան կոկիկ որ ասոր կը զոմանար ու կը հանգչինք քիչ մը՝ մէկ երկու բակակով, և յետոյ, միշտ երազուն, կը մտնեմ պանդոկ՝ բարեկամս հետ «Մարփեռի գրկաց մէջ հանգչելու համար», ինչպէս պիտի ըսէր գրագէտ մը։

Գ. Թ. ՀԱՒՆԱՆԵԱՆ

Շարունակելի

ՀԱՂԱՅՊԱՆՈՒԹԻՒՆՆ

Ի ԹՈՒՐՔԻԱ

Քանի մը տարիներէ ի վեր անշուշտ դիտուած է որ օտար ալիւրները մեծաքանակ կը ներմուծուին ի Թուրքիա։ եւ որովհետեւ հետզհետէ կ'ուժի այս ներածում, ուստի մաքսային վարչութեան կողմէ տարուէ տարի հրատարակուած վիճակագրութիւններուն մէջ բաղդատութիւն մը կրնայ շահեկան ըլլալ։

1888 տարուընէ ի վեր զանազան երկիրներէ ի Թուրքիա ներմուծուած ալիւրին քանակութիւնն է հետեւեալը.

1888—89	ներածուած	ալիւր	52,235,396
1889—90	»	»	36,700,123
1890—91	»	»	42,031,901
1891—92	»	»	48,110,529

Մաքսային վարչութիւնը դեռ հրատարակած չըլլալով իր վիճակագիրները 1892—93, 1893—94 և 1894—95 տարեշրջանները համար, 92 տարիէն անդին կարելի չէ եղած պէտք եղած դիտողութիւններն ընել։ Բայց տեղի կայ կարծելու թէ ներմուծուած օտար ալիւրներու քանակութիւնը այժմ կրնայ տարին 700,000 զարկ հասնիլ, այսինքն 2,500,000 քիլոկրամ։ 1888-89ին ներմուծուած ալիւրներու քանակութիւնն է 52 միլիոն 235,396 քիլոկրամ։

Միայն, պէտք է յիշել թէ Ռումանիոյ դէմ ի զարմ դրուած մաքսային արգիլքի մը հետեւանքը է որ 1889—90 տարուն մէջ այս ներածումներն յանկարծ ինկան 36.700,123 քիլոկրամի։

Այս յեղկարծ վարժարումները ամենեւին չեն այլայլեր ալիւրներուն ի Թուրքիա ներմուծման յատկութիւն։

Այս յատկութեան պատճառները յայտնիէ առաջ, պէտք է ըսել թէ չորեքարժ Ջազայերու թիւը մեծապէս գեղջուկ է այն մասնաւոր հետեւանքը զոր օտար ջազայապանութիւնը մտցուցեր է։ Ինչպէս կ'երեւայ, այս մասնաւոր փոփոխումներ գարերու՝ ամեն օր կ'ուժգնայ և անշուշտ առաջ պիտի բերէ ջազայապանութեան անկումն ի Թուրքիա եթէ ժամ առաջ օգնութիւն չը փութացուի այս ճարտարագործութեան։

Աւելորդական Լուսնիկը թուելէ յետոյ այն պատճառները որոնք արդիլք եղած են ջազայապանութեան զարգացման ի Թուրքիա, կը յայտնէ թէ կարգ մը ուրիշ ձեւակերպութիւններ, մանաւանդ այն և զանակը որով կը հաւաքուի «էլէՄէնի» կոչուած տուրքը, ապրանքը միշտ կը դատապարտէ քաղաքական ժամէ ի վար մեծ մասնաւորութիւն մէջ։ Ցորենները ջազայքերուն առաջեւ հասնելով կը կշռուին և 100 քիլէին վրայ 8 գրուշի էլէՄէնի տուրք կառնուի և 1½ գրուշ յանձնման տուրք։

Մնաց որ, Թուրքիոյ ջազայապանութիւնը քաղաքերուս հարկը այնու մանաւանդ զգալի կը դառնայ, որովհետեւ օտար ջազայապանութեան մղած մրցումին արդիւնքը ոչ միայն մայրաքաղաքիս այլ և Սեւ ծովու զանազան քաղաքներուն մէջ եւս զգալի կ'ըլլայ։

Այսպէս, Մարսիլիոյ ջազայպանները, մանաւանդ նպաստաւորուելով այն պարագէն զոր Ֆրանսայի մաքսային վարչութիւնը կը շնորհէ իրենց ապրանքներուն ներմուծման համար օտար երկիրներ, Տրապիզոն, Սամսուն և այլ տեղեր կը զբաղեն այնքան ալիւր սրբան պէտք է երկրին բոլոր բնակիչները գոհացնելու համար, բան մը որ երկրագործական կարեւոր կեդրոններու ապառման հրապարակէն կը հեռացուցէ հոն մշակուած ցորենները։

Օսմ. կառավարութիւնը, կեղրակացուցէ Աւելորդական Լուսնիկը, արդէն ջնջած ըլլալով ցորենի վրայ ներքին մաքսատուրը, նոր ապացոյց մը տուաւ իր յարատեւ հոգածութեանը երկրին հողագործական շահերուն համար։ Ցորենն ու իր ստորաբաժանումներն ազատելով այն խոշընդոտներէն որոնք թող չեն տար որ երկրին բերքերը կարենան տակալ օտար մրցման դէմ, անգամ մը ևս ստացած պիտի ըլլայ ճարտարագործութեան։

ՆԱՄԱԿ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՔՐՈՒՀԵԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Կարդացինք Թադեսիի մը «Վէրմանէն անդրէն» վերնագրով Աբէ-Լուֆի 3467 թիւ թերթին մէջ 26 օգոստոս 1895 թուականի յօդուածը։ Ցայտնի է թէ Պ. Եղուռածագիրը աչ Ուսումնասիրաց Ընկերութեան անդամ մ'է, ոչ ալ մօտէն տեղեակ անոր կրթական գործառնութեանց։ Թ՚ղ հանի Պ. Թադեսին գալ առնել մնէ պէտք եղած տեղեկութիւններն ու իր սխալները ուղղել, յարգացած կրթական խնդրոյն վրայ։

Ասանապատ Հիմն. Ժող.
Մաքրհ. Ուսումն. Ընկերութեան
Մ. ՏԵՓԱՆԵԱՆ

95 սեպտեմբեր 6/18

Պէչիքթաշ

ՅԱՂԱՐԴՆԵՐՆ ՈՒ ԴՊՐՈՑՆԵՐ

Նոմէ—ի մէջ չահեկան յօդուած մը հետաքրքրաշարժ մանրամասնութիւններ կուտայ այն եղանակին վրայ որով գոյներու գեղայութիւնը կը զարգանայ տղուն վրայ։

Տղան նախ և առաջ միայն լոյսի զգայութիւնը կունենայ։ կ'որոշէ ճերմակն ու սեւը և այն ատեն կը սորվի տեսնել գինը լոյսի ազդեցութեան տակ։ Ապրելով տարուան մօտ, կարմիրին ու կանանչին զգայութիւնը կը սկսի զարգանալ աչքի ցանցենին միջոցով։ Ասոնց հետեւանքն մէջ ի հետեւեալ կը կատարեալ գործուն։ Մինչեւ քսանչորսերդ ամիսը։ Երկրորդ տարիին երեք տարեկանը, ատան կը սորվի ճանչնալ դեղինը. երեքէն չորս՝ նարնջագոյնը։ կապոյտը և վերջապէս մանիշակագոյնը։ գոյներու զգայութիւնը այսպէս կը կատարելագործէ մինչեւ հինգ կամ վեց տարեկանը։ Կարպինի գիտեր է որ տարի մը ետքը մինչեւ ատան կը սորվի ճանչնալ վեց գլխաւոր գոյները (կանանչ, կարմիր, դեղին, նարնջագոյն, կապոյտ և մանիշակագոյն), խօսակցութեան մէջ գանոնք ուրիշներ սորվելու սովորութիւնը։

Անոնց մէջ, Մոժէ հրամանատարին ըսածին նայելով, ճերմակէն ու սեւէն զատ կանանչն ու կարմիրը միայն կ'որոշեն, կրնան երբիր ժողովուրդ իրենց մասնաւորական զարգացման մէջ մինչեւ մէկ ասպիճան քաղաքակրթուելի երկու երեք տարեկան տղոց հետ։

Ամենայն ինչ. Ժող.

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼԻ (76)

ԺԻՒԼ ՏԷ ԿԱՍՊԻՆ

ԲՕԼԻՆ ՏԷ ՄԵՐԻԱՆ

ՄԱՍՆ ԵՐԻՈՐԴ

—Ձեր խօսքերն իսկ կ'ապացուցանեն թէ ձեր կարծածէն աւելի էք։

Բօլին բուռն բողոքի շարժում մը ըրաւ։

Հաճոյք պիտի զգար ձեռքերուն մէջ բռնելով այդ անյողդողդ, հեղնոտ դէմքը որ կը ծաղրեր զինք կարծես, և պատուելով զայն...

Բայց զսպեց ինքզինքը... կրցաւ զսպել ինքզինքը...

—Ինձի զրկուած էք, յարեց տոքթոր Սիրաքիւզ միշտ բարեսէր, իմ ազնիւ բարեկամներուս մէկուն կողմէ, մեծ յիմարաբուժ մը, տոքթոր Վաքսնթուռ։

—Թշուառական մը, զոչեց Բօլին, ամուսնիս կողմէ վճարուած։

—Ահա, ըսաւ տոքթորն առանց յուզուելու, ահա տագնապը կը սկսի։ — Քանի մը բառաւոր խօսքերու փոխարէն արդեօք ո՞րչափ բարբանջանքներ պիտի լսենք։

Բօլին ա՛լ ինքզինքն աւելը չէր։

Բոլորովին տգրուած էր։

Անդամները կը դողդողային։

—Ես չեմ բարբանջիր, ըսաւ, խելքս գլուխս է։ Այն մարդիկը փակել կուտան զիս, որովհետեւ կը վախնան իմ յայտնութիւններէս։ Ոճիր մը և անամօթ գործ մը գործեցին զիս իբրեւ խենդ հռչակելով։ Շուտով պիտի հասկնաք, քանի որ ձեր արհեստն է խենդերը զանազանել անոնցմէ որք խենդ չեն։

—Եւ ալ այդ կուգամ, ըսաւ տոքթորը մշտ հանգարտ։ Այն ատեն կուբախանամ երբ հիւանդ մը տգտա կ'արձկեմ, բժշկուած, խելացի, բայց կարծեմ ձեզ հետ, սիրելի աղջիկս, եթէ հաւատ ընծայեմ մեծահմուտ պաշտօնակցիս տխրագնութիւնը, գործս դժուար պիտի ըլլայ։

—Ես խենդ չեմ, ըսաւ Բօլին։ Այն մարդիկը չահ ունէին ստելով, և ստեցին։ Դուք պարկեշտ մարդ մըն էք։ Բարի կերեւաք ինձի։ Դիտակցաբար չէք կրնար անոնց մեղակից ըլլալ...

—Սիրելի աղջիկս, ըսաւ տոքթորը սիրալիր ու ժպտերես, իմ ազդեցութեանս վրայ կը տրպիք... Ես բան մը չեմ։ Բան մը չեմ կրնար ընել։ Հիւանդանոց մը կը բանեցնեմ։ Կրցածիս չափ կը դարմանեմ ինձի զրկուած հիւանդները։ Իմ պաշտօնս է խնամել և հսկել։ Չեմ կրնար մերժել հիւանդ մը որուն համար հիւանդ է կ'ըսուի, պատրաստակամ որ ես հիւանդ չգտայ։ Վիճակս ո՞ւր կ'երթար եթէ մտքաւէր տոքթոր Վաքսնթուռի պէս մարդոց հետ, որուն բարձր կարողութիւնները վիճաբանութեամբ ընդունուած են, ես որ փոքր անշուք բժշկի մըն եմ։ Չիս ալ պիտի փակէին եթէ ըսէի տոքթոր Վաքսնթուռի թէ այն մարդիկը զրոյս հիւանդ կարծած էր, բան մը չունէին։

—Բայց եթէ չահ ունենար, ըսաւ Բօլին, յայտարարելով իրրեւ հիւանդ քաղաքացի անձեր, իբրեւ խենդ փակելով տալ խելացիներն գլուխներն անձեր, և եթէ դուք իմանայիք թէ խենդերը շահու վրայ է։

—Զպիտի իմանամ ատիկա, ըսաւ բժշկը, վասնզի տոքթոր Վաքսնթուռ ամեն վտանգէ դերծ է...

—Սակայն...

—Սակայն դուք կը կարծէք որ ձեզ փակել տալու համար վճարուած է ձեր ամուսնին կողմէ։

—Այո, կը հաւատամ։

—Իմ բոլոր հիւանդներս, սիրելի աղջիկս, նոյն համոզումն ունին. վաղը պիտի իմանաք։ Մնաց որ՝ իմ գիտնալիք բանս չէ... Հիւանդներ կը զրկեն ինձի։ Կը պահեմ զանոնք, կը խնամեմ, և այն ատեն կը ճամբեմ՝ երբ հոս պահանջուին... Ձեր ճակատագրին իրաւարար ես չեմ, տոքթոր Վաքսնթուռն է։ Եթէ անկէց դանդատ ունիք, գանդատեցէք։

—Այո, պիտի գանդատիմ կամ լաւ ես ինձի համար պիտի գանդատին։

—Ատիկա աւելի ազէկ է։

—Բժիշկ մըն է որ պիտի բողոքէ, իմ բարեկամներէս բժիշկ մը որ ազէկ գիտէ թէ խենդ չեմ։

—Աւելի ազէկ... աւելի ազէկ։

—Զիս զաւէս բաժնելու համար, յարեց Բօլին։

Տոքթորն ա՛լ մտիկ չէր ըներ։

Իրր թէ ակամէն լեցուած ըլլար այս սեսակ պատմութիւններուն նշան մը ըրաւ իր մէկ օգնականին.

—Տիկինը իրեն համար պատրաստուած սենեակն առաջնորդեցէք, հրամայեց։

—Այո, տոքթոր։

Բժիշկն տոքթ հիսած էր։

Բօլին քով գնաց, բռնեց ձեռքը զոր սեղմեց իր կակուղ մատներուն մէջ։

—Մի՛ տրտմիր, մի՛ յուսահատիր, սիրելի աղջիկս, խելօք ու հանդարտ կեցէք։ Եւ եթէ սխալ մը կայ ձեր ախտաղնութեանը մէջ, ապահով եմ որ նախաւաղ տոքթոր Վաքսնթուռ ինք պիտի ուզէ իր սխալը։

—Բայց ա՛լ չպիտի տեսնեմ զայն, ըսաւ Բօլին տխրութեան անկորագրելի շեշտով մը։

—Եթէ ի նպաստ ձեզ պահանջում մը կայ, նոր քննութիւն մը պիտի կրնայուի։ Մինչեւ այն ատեն խելօք, հանդարտ կեցէք, և ես ամենէն առաջ պիտի փայեմ ձեզ համար...

—Օ՜հ, այն ատեն, ըսաւ Բօլին, այս խաբեբայ խոստումներէն խաբուած, ապտատ եմ...

—Բաջառողջ ճանչցուած անձինք երբէք հոս վար չեն դրուիր։ Իմ վարած հաստատութիւնս ուղղամտութեան և պարկեշտութեան շատ բարձր համբաւ մը կը վայելէ։ ուստի չեմ կրնար վրանդել զայն մեղադրելու ըլլալով ընտանեկան այդ ոճիրներուն որոց օրինակները դժբախտաբար շատ կը ցուցնեն մեզ դատարանները և որոց մէջ չեն քաշուիր դեր խաղալէ տոքթորներ ու հիւանդանոցի անօրէններ...

Տոքթոր Սիրաքիւզ այս հանդիսաւոր ճառն ըսած էր անտակ համոզուած չեշտով մը որ Բօլին բոլորովին ապակով զգաց ինքզինքը։

—Հաւատք ունիմ ձեր վրայ, ըսաւ... Պիտի օգնէք ինձի փրկելու զիս և դատակս ինձի դարձուցնելու։

—Բոլոր կարողութեամբս, հաւատացէք.—Անիրաւութեան և ստութեան թշնամի եմ... Amicus Plato, sed magis amica veritas.

Եւ այս վեհ յիշատակութեան վրայ տոքթորը ողջունեց ու հեռացաւ։

Գէք տը-Բանաս և Մեծփսրը տոքթ եկած էին։ Ըսին օգնականին.

—Ալ պէտք չունի՞ք մեզի։

—Ոչ, պարոնե՛ր։

Եւ իրենք ալ հեռացան. հեռացած տանտէրն Մեծփսրն ըսաւ ընկերոջը.

—Ինձի չափ ան ալ խենդ չէ...

—Ո՞վ։

—Խեղճ կինը զոր հոս փակել տուինք...

Գէք տը-Բանաս հեղնոտ ու կարեկցող ակնարկ մը նետեց ընկերոջը վրայ.

—Անիկա աւելի քիչ խենդ է, պատասխանեց, վասնզի աւելի քիչ անխելք է։

Եւ դուրս եկան։

Բօլին տանձին մնացած էր տոքթորին օգնականին հետ։

Սա չնորհալի ոգիոյն մը տուաւ։

—Կը հաճի՞ք ինձի հետեւիլ, տիկին։

Եւ Բօլին անոր հետեւեցաւ։

Սանդոխներէ վար եկան, լայն սալաքարերով երկար նրբանցքներէ անցան, կրաքլով ծեփուած պատերու մէջէն, ամայի և հնչուն նրբանցքներ որոց վրայ դուռներ կը բացուէին, նեղ դուռներ՝ վրանին թիւերով, որոց ետին Բօլին կ'երեւակայէր տեսնել հերարձակ դժբախտ կիներ, աչուքին սեւեռակայեաց, գետնին վրայ գալարելով անողորմ ջղաձգումներով, դռներ՝ որոց ետեւէն կ'երեւակայէր լսել ցաւի ու կատաղութեան ոռնումներ։ բայց ամէն բան լուռ էր... Կարծես ատն մէջ հիւանդ չկար... Բնու՛ռ չչուկ... Մենութիւն, անապատ... Բօլին տարօրինակ տպաւորութիւն մը զգաց, երկիւղի տպաւորութիւն մը այդ պարապութեան մէջ...

Հարցուց.

—Հոս մարդ չկա՞ք։

—Ոչ օր։ Շէնքին այս մասը պարապ է։

—Կատաղի խենդերն ո՞ւր կը դնեն։

—Յուզուածնե՞ր։ Մեր երիտասարդ մասին մէջ...

—Բերեմն ես յուզուածներուն մէջ՞ պիտի ապրիմ։

—Տոքթոր Վաքսնթուռ իր տեղեկագրին մէջ յուզուած կը նշանակէ ձեզ։

—Բայց սոսկալի բան է։ Բայց ե՛ս ալ խենդ պիտի ըլլամ այդ խենդերուն մէջ ապրելով։

Օգնականը անտարբեր շարժում մը ըրաւ... Զեռքէն բան մը չէր գար։ Իրեն տրուած հրամանը կը գործադրէր։

—Անկարելի է որ այսպէս վարուին հոս, ըսաւ Բօլին։ Կը տեսնէք թէ մարդն խենդ չեմ, թէ վախու բան մը չունիք ինէ։ Կուզեմ խօսիլ ձեր տէրոջը։

—Տոքթորը ապահովապէս հոս չէ հիմա։ Տիկնոջ կը սպասէր և անմիջապէս պիտի մեկնէր։ Մեկնած ըլլալու է։

—Սակայն, ըսաւ Բօլին, գիշերը չեմ կրնար անցունել այս դժբախտ կիներուն մէջ...

(Շարունակելի)

Կ. ՊՈԼԻՍ, 9/21 ՍԵՊՏ. 1895

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԲԱՂԴԱՏԵՑԷՔ ԵՒ ԴԱՏԵՑԷՔ

Աբէ-Եէլին անցեալ շաբաթ օրուան խմբագրականէն ետքն, յորմէ՝ Բերայի վարժարանաց վիրատուին առթիւ՝ նկարագրուած էր Լսաեան Վարժարանի նոր շէնքն, և այն չինութեան առթիւ եղած պաշտօնական կարգադրութիւնը յիշուած էին, Հայրենիք, որ մինչև այն օրը բան մը չէր գրած Բերայի նոր վարժարանին վրայ, իւր երեքշաբթի թուով յօդուած մը հրատարակեց, որով նոյն վարժարանին «Լսաեան» անունը կը քննադատէր այնպիսի լեզուով մը որ իւր սիւնակներուն մէջ միայն կրնայ գտնուիլ և իւր գլխաւոր զարդը կը կազմէ։ Աչքէ անցունելով յօդուածին խեղճ տրամաբանութիւնը, կը հասկցուէր թէ յօդուածագիրն հետեւեալ չորս կէտերուն կը կրթնէր՝ բան մ՚ըսած ըլլալու համար.

Ա. — Թէ ինչո՞ւ Բերայի վարժարանէն վերուցած են ՆԱՐԵԿԵԱՆ անունն, որ Գաղափար մը կ՚արտայայտէ, և անոր տեղ դրած են անհատական անուն մը, որ երկաղի ո՞ւ ֆամպէ մէյն կը նշանակէ։

Բ. — Թէ ո՞չ ոք մեր Ամիրաներէն իւր անունը դրած է իւր չինած մէկ հաստատութեան վրայ։

Գ. — Թէ քանի որ գպրոցին հողն ալ, ծախքն ալ, Ազգին կը պատկանին, անիրաւ է անոր անունը սեփականել չինողին։

Դ. — Թէ «բարոյական վարձատրութիւն» է հաստատութեան մը չէնքը կանգնելէն ետքն իւր անունն այն հաստատութեան տալ, Ազգին կողմէն ալ շողոքորթութիւն է այս, ևն։

Աբէ-Եէ Ա. կէտին պատասխանից թէ Նարեկեան անունը վերցած չէ Բերայի վարժարանաց շաբաթէն։ Նարեկեան Վարժարանն 1870ի հրդեհէն առաջ Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյ շրջափակին մէջ էր, և գարձեալ հոն կայ Նարեկեան Վարժարան մը, (Թաղական Խորհրդարանին վրայի քարուկիր մեծ չէնքն,) որ կեդրոնական մանկապարտէզ եղած է Բերայի։ Իսկ Լսաեան Վարժարանը չինուած է հոն ուր երբեմն հիւանդանոց մը կար, յիտոյ անկիւնոց, և ուր լոկ առժամանակեայ կերպիւ փոխադրուած էր Նարեկեանը, կրակէն ետքը։

Բ. կէտին պատասխանեցինք թէ

Մեր Ամիրայից մեծագոյնին, Պեղճեանին, սիրելի անունը կը կրեն կարգ մը թաղային վարժարանք, եկեղեցիներու շրջափակին մէջ կառուցուած, Ազգին պատկանող գետիններու վրայ։ Իրն անսովոր չէ ուրեմն, նոյն իսկ մեր մէջ։

Գ. կէտին պատասխանեցինք թէ

Նոր վարժարանին տալով չինողին անունը, վարժարանը չինողո՞ն սեփականած կ՚ըլլանք, գՈՒԼ ՔԵՐՈՒ՞Ղ ըրած կ՚ըլլանք չինողին վրայ, ոչպէս զի փնտռենք թէ հողն որի՞ն է, ծախքն ո՞վ կուտայ, ևն։ Ո՞չ ապաքէն այս անուանակոչութիւն պատուական պարտ. մ՚է որ կ՚ընծայուի թաղին կողմէ։ Եթէ նորաշէն գպրոցին ծախքը թաղը կը հոգայ, արդէն գպրոցին անօրէնութիւնն ալ, մատակարարութիւնն ալ թաղին կը վերաբերին բացարձակապէս։ Եթէ հողը թաղին է, չէնքն ալ թաղին եղած է։ Ամէն բան թաղին է։ Եւ երբ իրն իւր ամբողջութեամբ թաղին է, անո՞ւնն է որ չատ կը տեսնեն։

Այս խնդիրին յարուցանողներուն անկեղծութեան չափն անով ևս որոշ կ՚երևէր զի բոլորովին լռութեամբ կ՚անցնէին գպրոցին յարակից Ս. Յարութեան մատուռին չինութեան վրայէն։— գուցէ անոր համար որ եկեղեցիի չինութեան տրուած գրամը փողոցը նետուած ստակ կը սեպեն։ Աբէ-Եէ այս կէտն ևս յիշեցուց որ եթէ Նոր վարժարանը չինողներն ուզէին իրենց սեփական հողին վրայ կառուցանել նոր վարժարանը, կրնային հող մը գնել այն 3,000 ոսկիով զոր գործածեր էին մատուռը չինելու։

Վերջապէս, Դ. կէտին վրայ, որ խնդրոյն փիլիսոփայական մասը կը կազմէ, պատասխանեցինք թէ

Ո՛չ միայն բարոյական վարձատրութիւն չէ, այլ և ամենէն ողնեւ փառասիրութիւնն է՝ հասարակութեան մը պէտք ունեցած մէկ հաստատութիւնը կառուցանել կամ օժտել, և իւր անունն անոր վրայ դնել։ Գաղափարի՛ ծառայել է՝ իւր անունին մըշտնջենաւորումն ապահովել՝ բարիք մ՚ընելով հանրութեան։ Բարիք ճանչնալն ալ հասարակութեանց համար ամենամեծ առաքինութիւններէն մէկն է, ո՛չ թէ չողոքորթութիւն է։ Ամենէն քաղաքակիրթ ազգերն ալ այս կերպով ահա կը քաջալերեն իրենց անհատներուն բարեսէր տրամադրութիւնները։

Այս կէտ առ կէտ հերքումէն ետքն, Հայրենիքն կը մնար կամ՚լռել, և կամ նոր իրողութիւն, նոր իմաստասիրութիւն ի մէջ բերել՝ իւր երեքշաբթի օրուան ձախող դիրքը պաշտպանել կարենալու համար։ Իրաւէ որ Հայրենիք իւր փաստաբան տնօրէնին օգնութեան կը գիմէ. բայց խնդիրն այնքան յուսահատական վիճակի մէջ է որ ան ալ չի կրնար մէջէն ելնել, և անխուսափելի պարտութիւնն անփառունակ նահանջի մը վերածելով կը շտապայ։

Այս անգամ Հայրենիք պէտք կը տեսնէ իւր առաջին յօդուածին ոգւոյն հակառակ կարգ մը յայտարարութիւններ ընելու, գոհացում մը տուած ըլլալու համար Լսաեան Տեսչից.

«Ո՞վ ըսաւ թէ Բերայի ազգատիպ հայ մանկտին պէտք չէ գիտնայ թէ իւր կրթութիւնը դիւրացնելու համար Լսաեան Եղբայրները նուէր մը բրած են։ Ո՞վ ըսաւ թէ Բերայի Թաղ. Խորհուրդը պէտք չէ անոնց շնորհակալութիւն յայտնէ բոլոր թաղին կողմէ։ Ո՞վ ըսաւ թէ հայ լրագրութիւնը պէտք չէ ուրախութեամբ յիշատակէ բարեգործներու անունը։»

Ո՛վ ըսաւ։— Բայց՝ գուք։ Ամէն օր գլուխ կը տանիք Բերայի գործերուն վրայ ձեր գրածներովդ, և դեռ ցայսօր բառ մը չգտաք զուսցնելու ձեր քիթին տակ չինուած գպրոցին ու եկեղեցիին վրայ։ Միակ բառն որ ձեր սիրտէն բխաւ և լաւ նկարագրեց ձեր սիրտին վիճակն՝ անքաղաքավարութեան բառ մ՚էր, զոր կը փորձէք յետս կոչել ձեր երկրորդ յօդուածով։

Զի այն երէսն և ֆամպէ մէյն նշանակող անունին գալով, կերեւի թէ Ազգին համար այն անուն ուրիշ նշանակութիւն ունի, զի Հայրենիք այս անգամ կը խոստովանի թէ

«Մենք առաջին ենք յայտարարելու որ Լսաեան Եղբայրներն ըրած ունին ուրիշ դեռ չատ մանր մունր գործեր որոցմէ Հայերը անհատապէս երբեմն ալ ազգովին օգտուած են։»

Թէպէտ այսպէս Բ. յօդուածին լեզուն կը տարբերի Ա. յօդուածէն, բայց տրամաբանութեան խեղճութիւնը կը մնայ ինչ որ էր, ու մինչև իսկ աւելի կը շեշտուի։ Օրինակի համար, մի և նոյն փուճ առարկութիւնը կը կրկնեն թէ՝ «քանի որ գեղեցիը Թաղին է, քանի որ եկամուտները Թաղին են, ...»։ Հասկցա՞նք, բարեկամք. ուրիշ բան մ՚ունի՞ք ըսելու։ Բերայցիք իրենց նոր գպրոցն ու եկեղեցին Լսաեանց վրայ չեն գաղտուներ որ հարցնեն փնտռեն թէ հողն ո՞ւրի՞ն է, ծախքն ո՞վ կը հոգայ։ Հանրային հաստատութեան մը վրայ անհատական անուն մը դրել՝ այն հաստատութիւնը չի սեփականացներ այն անհատին. այլ միայն պատիւ մ՚է որ կ՚ըլլայ նոյն անուան։ Բերայցիք, իրենց նոր գպրոցին վրայ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ գրելով Լսաեան անունը, կարծենք սա՛ միայն ըսել ուզած են թէ Կ. Պոլսոյ ամենէն հարուստ և ամենէն բազմահայ թաղին մէջ մինչև յարդ չէր եկած հայ անհատ մը որ այսօրինակ ծառայութիւն մ՚ըրած ըլլար թաղին։ Այնպէ՞ս է թէ ոչ, կը խնդրուի որ պատասխանէք, իբրեւ քաջ իրազեկ Բերայի գործերուն։ Ահա առնուազն 50 տարիէ ի վեր կազմակերպեալ գոյութիւն մ՚ունի Բերայի Թաղին։ Անկէ առաջ, կամ անկէ ի վեր, ո՞րն է այն Բերայցի կամ ոչ-Բերայցի ազգայինն որ գպրոց մը, կամ ուրիշ հաստատութիւն մը կառուցած և կահաւորած ըլլայ իւր անձնականէն, նոյն իսկ ազգային գետնի վրայ, և զայն Բերայի նուիրած։ Իրաւ է որ Բերայի Թաղը վաշխառուներու հետ գործ ունեցած է։ Բայց այն վաշխառուներն ան՞նպէ՞ն են ոչ իրենց քսակէն գպրոց մը և եկեղեցի մը չինած են Թաղին համար։ Ահա՛ ինչ որ կարեւոր էր գիտնալ։

Եւ յետոյ, կը փախնաք որ Հայ Ազգն իւր հաստատութեանց վրայ գրոշմելով բարեբարներու կամ մանակի բարեբարներու անուններ՝ մի՛ գուցէ բարոյապէս ստորնանայ, մի՛ գուցէ դձուութեան վարժուի, ևն։ Մ՚ինչպի հոգածու էք հանրային բարոյական։ Ուրեմն, ամենէն բարձր նկարագրի, ամենէն վեհ զգացումներու տէր ազգը մ՚ք ենք. որովհետև չորս կողմերնիս խիստ քիչ ունինք հայ հաստատութիւններ որոց վրայ անհատական անուններ գրոշմուած ըլլան։ Ուրեմն, ամենէն գձուած ազգերն ալ են Անգլիացիք, Ամերիկացիք, նոյն իսկ Ֆրանսացիք. զի հոն ամեն քայլափոխիկ կը հանդիպիս հաստատութիւններու կամ հաստատութեանց բաժիններու որոց վրայ անհատական բարեբարներու կամ նուիրատուներու անուններ գրոշմուած են ոսկիէն տառերով։—Աբանչելի տրամաբանութիւն։

Հապա ձեր պատմագիտութիւնն։ Ա.լ ամի գլուխ-գործոց մ՚է, այնպէս չէ՞, կը կարծէք որ Հռովմայեցիք անոր համար փճացան որովհետև իրենց բարեբարները կը մեծարէին։ Կը հաճի՞ք Մոնդէսքիէօի կամ Կիպպոնի էջերէն ի մէջ բերել ցուցակն այն գպրոցներուն որոց վրայ չինողաց անունները գրոշմելու համար կործանած ըլլան Հռովմայեցիք։ Բ. Բ.

* * *

Այս յօդուածը գրած էինք արդէն երբ ստացանք Լսաեան Վարժարանին վրայ Ազգ. Վարչութեան Խառն Ժողովոյն պաշտօնական Յայտարարութիւնը, զոր հրատարակած ենք ստորեւ։ Նկատելով որ Ամեն. Տ. Մատթէոս Ս. Պատրիարք Հօր նախագահութեան ներքև գտնուող ազգային Վարչութիւնն այս Յայտարարութեամբ որոշակի կ՚ըսէ ինչ որ պէտք էր ըսուէր յանուն Ազգին, մեք մեր մասին այլ ևս փակեալ կը նկատենք վիճաբանութիւնն, ընթերցողաց թողլով բաղդատել այս մասին Աբէ-Եէի և Հայրենիքի գրածներն, և իրենց վճիռն արձակել։ Բ. Բ.

ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ՄԱՀՈՒՆ

Բերայի Նարեկեան վարժարանին գրտնուած տեղը որոշելէն ետքը միայն ազմուկ հանելու համար, Բէյ-Ոգլով ձեր Բերա ելնելուն ի նպաստ 20 փարա կը նը-

ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՍԿԻՒԴԱՐԷՆ

ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ» ԼՐԱԳՐՈՑ

Ուրբաթ երեկի վերջին գրած է Ձեմարանը։ «Ձեմարան» անունը նուիրական էր մեզ համար, ուստի կը պահէինք դայն, դիւրութիւն այն մեծ գպրոցին փակուելէն ետքն ալ։ Մեր Ս. Կարապետի Թաղին նախկին Թաղական Խորհուրդը կ՚ալխատի պարտքի տակ դնել Թաղը՝ մեծ տուն մը գնելու և հոն հաստատելու համար Թաղին նախկին Թարանն։ Արդ, եթէ վաղը բարերար մը ելնէր և Ձեմարանին տեղոյն վրայ, որ «ազգային սեփականութիւն եղած գետին» մ՚է, երկաթ փառաւոր դղրոց մը կանգնէր, ձեր «ժողովրդական» (1) պաշտօնակիցները պիտի պահանջէի՞ն որ առջի անունն անփոփոխ պահուէր, և նորէն «Ձեմարան» անուանուէր։ Ո՞ր ենի-Մահալլէցի Հայը չատ պիտի տեսներ, եթէ այն նորաշէն գպրոցին վրայ զայն կառուցանողին անունը գրոչմէինք։ Ես իմ մասիս սիրով կուտայի հաւանութիւնս «Ձեմարան» պատմական անունին տեղ այնպիսի բարերարի մը անունը դրելու մեր ապագայ նախակրթարանին վրայ, եթէ գտնուէր մէկը որ թաղն ազատէր պարտքի տակ իյնալու և ո՛և իցէ փայտէն մասնաւոր տուն մը գպրոցի վերածելու դժուարութենէն։ Գ.

Ենի-Մահալլէ, 7 Սեպտ.

* * *

ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՈՍԿԵՐՉ

Բերայի բարեկամ մը հետեւեալը կը հաղորդէ մեզ՝

«Բերայի մէջ առաջին նախակրթարանն, որչափ կը յիշեմ, հիմնուեցաւ Գանովալա կամ Սբրուտէա Թաղին մէջ։ Հիմնադիրն էր Տ. Զաքարիա անուանի քահանայն, որ յաւելեալ մը Թոզած է Բերայի մէջ։ Այն առաջին նախակրթարան «Էվմիածնի դրպրոց» կը կոչուէր։ Ազգը Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյն շրջափակին մէջ ալ դպրոց մը բացած էր, միւսէն աւելի ուսում աւանդող Ասիկա 50 տարուան պատմութիւն մ՚է։ Այն ժամանակ կար «Նարեկեան Ընկերութիւն» մը, որ վարժարանին նպաստ մը կապահովէր, կարծեմ ամսական 300 դրշ։ Ահա՛ այս Ընկերութեան անունով, վարժարանն անուանեցաւ «Նարեկեան Վարժարան»։ Ընկերութիւն մը, իւր ամսական սաչափ դրուչի նպաստին փոխարէն, իւր անունը տուած էր Թաղին նախակրթարանին։ Ընկերութիւնը չատանց դադրած է, բայց այն դպրոց որուն կը նպաստէր, ուրիշ ձեւով մը, կը շարունակուի նոյն շրջափակին մէջ Ս. Երրորդութեան եկեղեցւոյն։ Իսկ Գանովալայի դպրոցն այրեցաւ, և հոն տպա ծախուեցաւ. միայն գետինն ազգային Վաքֆ է այժմ։ Հիմա Բերա Լսաեաններուն անունը տուած է անոնց չինած վարժարանին՝ Բապրիսման փողոցին մէջ։ Ես ինքս ալ ըլլալով Բերացի, չեմ կասկածիր թէ ասով Թաղն ի՛նչ կորսուած է բարոյապէս կամ նիւթապէս։ Ընդհակառակն, որոշ կը տեսնեմ թէ բարձրագոյն նախակրթարանի չատ ազուր չէնք մը վաստակած է, ու սիրուն մատուռ մը։»

ԲԱՂՔԱՔԱԿԱՆ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆՈՒՄ ՎՐԱՑ.— Ռըմիմանի գերկառավարիչ Պ. Պայի Օտանոնի կիրճը գնաց ընդհանուր դատախազին և այլ դատական պաշտօնէից հետ, շաբաթ մը յառաջ տեղի ունեցած դէպքին վրայ այս քննութիւն կատարելու։—40 գինուորաց գերման ջոկատ մը 60 մեղր տեղ ներս մտեր է Ֆրանսական հողին մէջ և հնթապարոյն 150 մեղր տեղ Գերման մաքսապահ մը մերձենալով, զրերնք ետ դարձուցեր է։ Ֆրանսական հողէն մեկնելէ առաջ, գերման զօրական մը հոն գտնուող հիւղակի մը վրայ իւր գնդին անունը գրեր է, և տակն ալ արձանագրեր է այսպէս «Կեսցէ՛ Ֆրանսա»։ Քննութեան եղբն յայտնի չէ դեռ։ (Ապահովապէս, պատերազմի պիտի չյանգի դէպքը։)

ՓԵԴԵՐՍԳՈՒՐԿի անգլիական դեսպան անուանեցաւ Սըր Նիքոլաս Օ'Քոնոր։ Նոր դեսպանը 52 տարեկան է. ամուսնացած է. 1866ին Պերլինի անգլիական դեսպանատունը մտաւ։ անկէ անցաւ Մադրիտ, Ուաշինկթոն, Բիօ տը Ժանէյրօ, յետոյ Բէյքին։ 1886ին իբրեւ ընդհանուր հիւպատոս Սոֆիա դրկուեցաւ. վեց տարի ետքը Բէյքինի անգլիական դեսպան անուանեցաւ։ ու հիմա Փեդերսպուրկ կը փոխադրուի նոյն պաշտօնով։

ՃԱՌՈՆՃԻՌ աւելի քան երրեք զբաղած են Ֆորմոզան խաղաղցնելու։ Ջախջախելով Սեւ Դրօշակ անուն Զինացի հրոսակներն։ Իր 10,000 զօրաց ճարտնական երկու բանակներ երկու տարբեր ուղղութեամբ կը քալեն անոնց վրայ, Ջանալով պաշարել և Ջախջախել զանոնք կղզւոյն հարաւային մասին մէջ։ Եւրոպեան երեք Տէրութիւնք գէշ ընծայ մը չբերին Ճարտնի՝ հարաւային Զինաստանի հանդարտիկ ժողովրդեան տեղ այս կատաղի Սեւ Դրօշակ տարրին ընակավայրերը թողլով Ճարտնցիներուն։

ԶԱՐԵՒԻՉԻՆ Ապաս-Թուման երթալու համար Գրէնհակէ մեկնումը նկարագրելով, անգլ. Գործակալութիւն մը կը հեռագրէ թէ շատ աղկտուր տեսարան մ՚էր։ Հիւանդ մեծ-դուքսը նոյն իսկ քանի մը քայլ առնելու կարողութիւն չունէր, ա՛նքան ուժասպառ էր։ Թէպէտ քանի օրէ ի վեր անկողնէն չէր ելներ որպէս զի այժ ժողվելէր, բայց երբ մեկնելու ժամն եկաւ, աւելի հեւ տկար գտնուեցաւ։ Դէմքը մահուական տժգունութեամբ մը պատած էր։ Սրտաճմլիկ եղաւ իւր բաժանումն իւր մեծ հօրմէն ու մեծ մօրմէն (Դանիոյ թագաւորն ու թագուհին,) և այլ ազգականներէն։ Երկու բժիշկ իրեն կ՚ընկերանան։ Սեպտ. 6/18ին Օտեսա հասաւ և անտի շոգենաւով Պաթում անցաւ։

ԿԱՒԱՂԱՆ ՀԱՆՈՒԱԾ ԱՆԳԼԻԱՑԻՈՑՆ գործին առթիւ բացատրութիւն տալու համար, Լորէ պելմ հրամատարն որ զայն դատած և դատապարտած էր, Պրուսէլ կանչուեցաւ։ Գիրման կառավարութիւնն անգլ. կառավարութենէն աւելի յուզուած է անգլ. վաճառականին կախաղան հանուելուն համար։

Պ. ԱԼԼԱՆ ՍՊՈՒՌՍ, կախաղան հանուած Անգլիացւոյն եղբայրն, Եւրոպիոյ այլ և այլ կողմերէն համակրանաց նամակներ ստացաւ և դրամական նպաստի առաջարկներ՝ իւր եղբօր մահուան վրէժը լուծելու համար՝ դիմելով արդարութեան։ Պ. Ալլան Սպրոս դատ բացած է Քոնկոյի Պետութեան դէմ։

Զին վերականգնելու փորձեր կ՚ընէ։ Միջոցներ ձեռք առած է՝ նախ՝ իւր նաւախումբը վերակազմելու։ Արդէն երկու զրահաւորներ ապսպրած է Անգլիա, որոց չինութիւնը մնացած է և իրեն պիտի յանձնուին իմստոյ։ Ուրիշ բազմաթիւ մարտանաւեր ալ կ՚ապսպրէ միանգամայն, Անգլիոյ, Գերմանիոյ և Ֆրանսայի նաւաբաններուն։ Հազարի չափ երիտասարդներ Եւրոպա զրկեցին, արեւմտեան զինուորական ծառայութեան զանոնք վարժեցնելու համար։ Զին նաեւ Եւրոպացի հրահանգիչ սպաներ բերել կուտայ՝ իւր բանակին մեացորդներէն քիչ շատ Եւրոպական նմանութիւն ունեցող այժ մը յառաջ բերելու համար։ Գրուսէն ի վեր քառասուն գերման սպայք անցած են Զինու ծառայութեան։

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ.— Ցունուար 1էն 31 սեպտ. 1895, Ֆրանսայի դուրսէն գնած վաճառքներուն արժէքն էր երկու միլիառ 407 միլիոն 960 հազար ֆր. և դուրս դրկուածներն էին երկու միլիառ 147 միլիոն 520 հազար ֆր.ի ապրանք։ Եթէ այս արդիւնք բաղդատուին 1894ի արդեանց հետ, կը գտնուի որ ներածումներէն 240,296 ֆր. պակսեր է, իսկ արտածումներն աւելցած են 185 միլիոն 383 հազար ֆր։ Ասիկա գոհացուցիչ արդիւնք մ՚է, մանաւանդ երբ գիտուի որ դուրսէն բերուած ապրանքներուն մէջ ցորենն է որ պակսած է, այսինքն՝ Ֆրանսական հունձքին այնքան լաւ եղած են որ դուրսէն չատ արմտիք չէ գնուած։ Արտածեալ նիւթերուն մէջ առաւելութիւնն յառաջ եկած է թէ գործուած նիւթերուն և նախնական նիւթերուն աւելի քանակութեամբ արտածուելէն։ Այս բարւոքում պիտի չարունակուի՞ այս տարի։ Ոչիր է այդ։ Ցորենի հունձքն այս տարի Ֆրանսայի մէջ 109 միլիոն հարիւրայիւր միայն արտադրած է, և ըստ որում Ֆրանսա 123 միլիոն հարիւրալիդրի պէտք ունի, դուրսէն 14 միլիոն հարիւրալիդր գնելու պէտք կ՚ունենայ, և միայն այս հաշիւէ Ֆրանսայի ներածումներն 200 միլիոն ֆր. աւելի պիտի ըլլան այս տարի։ Միւս կողմէ, տուրքերը ծանրացնելու խօսք կայ, որ կը փախցուի թէ Ֆրանսայի ազգային բարգաւաճման ու գործունէութեան աճման չի կըրնար նպաստել։

ԱՆԳԼԻՈՑ ՊԱՆՔԱՑԻՆ չաբաթական հաշուեկշիռն կ՚երեւի թէ պատրաստ դրամը նորէն աւելցած է Պանքային մէջ, այնպէս որ Պանքային յանձնառութեանց կամ պարտականութեանց դէմ պահեստներուն հանմատութիւնը բարձրացած է 100էն 60.24ի։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ՄԻՐԲՈՒՌ, 18 Սեպտ.—Հանրապետութեան նախագահն և ս բտաքին գործոց նախարարն իրիկուան հոս հասան։ Ժողովուրդը չեմ ընդունելութիւն ըրաւ։ Պ. Հանօթօ յետոյ մեկնեցաւ գնաց Քոնթրէքսեվիլ, ուր պիտի ճաշէ Լոպանով իշխանին հետ։

ՄԻՐԲՈՒՌ, 19.— Ընդհանուր սպայակոյտը ճաշ տուաւ զօրավար Տրակսմիրովի։ Ընդհանուր սպայակոյտին պետ զօրավար Մութոն տը Պուտուէֆռ բաժակ պարպեց զօրավար Տրակսմիրովի կենաց, որ ինքն ալ խմեց երկու բանակներուն միութեան։

—Զօրահանդէսը շատ փայլուն եղաւ։ Ներկայ էին Ցունաստանի Նիքոլաս իշխանը, Լոպանով իշխանը, զօրավար Տրակսմիրովի նախարարապետ Պ. Ռիպօ, արտաքին գործոց նախարար Պ. Հանոթօ։ Հանրապետութեան Նախագահը խօսակցեցաւ օտարազգի բոլոր սպաներուն հետ և մտերմօրէն տեսակցեցաւ իշխան Լոպանովի հետ։ Սեղանին վրայ Նախագահը բաժակ պարպեց Զարին և Ցունաստանի թագաւորին կենաց։ Ցունական և ռուսական ազգային երգերը գրնուեցան։ Ցետոյ Պ. Ֆէլիքս Ֆոռ խմեց ի պատիւ բանակին, ըսելով որ Ֆրանսա խաղաղասէր է և ապահով ըլլալով իւր ուժին վրայ, փոտահօրէն իւր ճակատագրին իւր դաշակներուն կը յանձնէ՝ պահպանելու համար։

ԼՈՆՏՈՆ. —Սիմայէ կը հեռագրեն Ռիւդերի գործակալութեան թէ Բամիրի սահմանագլուխները գծելու համար կազմուած յանձնաժողովը վերջացուցած ըլլալով աշխատութիւնները, կը սպասեն երկու կառավարութեանց վաւերացման։

ՄԱՍՐԻՏ.— Քուսպայիներէն 600 հոգի յարձակեցան սպանիական փոքրիկ խումբի մը վրայ։ Սպանիացիներէն հինգ հոգի մեռան, 14 հոգի ալ ապտամարներէն։ Քուսպայիներու պետ Քանթէրօ սպանուեցաւ։

ՓԱՐԻԶ.—Իշխան Լոպանով քան օրի չափ Քոնթրէքսեվիլ պիտի մնայ, յետոյ Փարիզ երթալով ութ օր հոն պիտի անցնէ։

ԹՈՒԼՈՆ.—Լոպանտ յանձուարարակ հրաման ստացաւ Մարոք երթալու։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

Անցեալ չորեքշաբթի օր Քաղաքական և Խառն Ժողովներն ի նիստ գումարեցան Պատրիարքարանի մէջ։

Քաղաքական ժողովոյ մէջ տնօրինուեցան հետեւեալ խնդիրներն.

Ա. Ժողովը կեդրոնական մնտուկի ներկայ չլրջանի եկամտացոյցին քննութիւնը՝ որու ձեռնարկած էր՝ իր կողմէ կարգեալ մասնախմբի մը տեղեկագրին վրայ ուսումնասիրելով, հարկ եղած տնօրինութիւնները սահմանեց և որոշեց ինչ ինչ կէտերու մասին Ցետեսական Խորհրդոյ կարծիքն ալ լսելի յետոյ՝ ի գործ դնել պարտ ու պատշաճն։

Բ. Ցետեսական Խորհուրդն՝ Բերայի թաղեցւոց գիտողութեանց վրայ, յայտագրով մը առաջարկած էր յանձնաժողով մը կազմել մանրագնին կերպով քննելու համար նախորդ թաղական խորհրդոյ մատակարարութեան, Շիշլիի գերեզմանատան, ինչպէս նաեւ նորակառոյց Սրբանոցի Քաֆէի շինութեան և մատակարարութեան հաշիւներն, և ընտրելիներ ներկայացուցած էր Ցանձնաժողովոյ անդամակցութեան համար։

Ժողովը ընդունելի գտաւ Ցետեսական Խորհրդոյ այս առաջարկութիւնն և հարկ դատելով զեղչել Ցանձնաժողովոյ անդամոց թիւն, հինգ անդամէ բաղկացեալ Ցանձնաժողով մը կազմեց, որ պաշտօն պիտի ունենայ քննել այդ հաշիւներն և թէ շինութիւնները նոյն իսկ մասնաղէտ ճարտարապետաց և հաշուակալաց մասնակցութեամբ և յայտագրել արդիւնքը։

Ցանձնաժողովոյ անդամ կարգեցան՝

Գայուստ էֆ. Հաճարձումեան
Գարեգին » Մոլտավաքեան
Գրիգոր » Գարակէօզեան
Եղիա » Շահպազեան
Սարգիս » Իսրայէլեան

Գ.— Պէշիկթաշի Թաղական Խորհրդոյ ընտրութիւնը կատարուած և ընտրական գործողութեանց օրինաւորութեան նկատմամբ թէ Ընտրողական ժողովոյ անդամց և թէ թաղեցւոց մէջ անհամայնութիւն ծագած լինելով, ժողովը Գեր. Պատրիարքական Փոխանորդ Հօր յանձնեց քննելով ընտրական գործողութեանց վիճակն, յայտագրել արդիւնքն, յետ այնորիկ անօրինելու համար պարտ ու պատշաճն։

* * *

Խառն ժողովն հետեւեալ անօրինութիւններն ըրաւ,

Ա. Ամեն Ս. Պատրիարք Հայրն յայտնեց թէ Լսաեան Յովհաննէս էֆէնտի անձամբ ներկայանալով՝ գրով մը յանձնած է Բերայի նորակառոյց Լսաեան ազգային վարժարանին բանալիներն, զորս ներկայացուց ժողովին։

Այս գրութեամբ Լսաեան Յովհաննէս և Մկրտիչ էֆէնտիներն որք ասկէ առաջ յանձն առած էին իրենց ծախքով կանգնել ի հիմանէ Բերայի Ս. Յարութիւն մատուռն և երկսեռ վարժարան մը, կը ծանուցուէր թէ վարժարանին շինութիւնն աւարտած է, թէ մատուռն չէնքն ևս քանի մը շաբաթէն կը լրանայ, և յաւելցնելով թէ Բերայի Թաղական Խորհուրդը կը բաղձայ ըստ կարի շուտ նորաշէն վարժարանն բանալ, կը յանձնէին վարժարանին բանալիներն, պէտք եղածն ի գործ դրուելու համար։

Ազգային Կեդրոնական Վարչութեան Խառն Ժողովն ընդունելով թէ Լսաեան էֆէնտիներու գրութիւնն և թէ այդ շինութեան վերաբերեալ Վարչական որոշմանց արձանագրութիւններն, վերահաստատեց այս մասին յառաջագոյն տեղի ունեցած կարգադրութիւններն, և ջերմապէս շնորհակալութիւն յայտնելով նուիրատու հարազատաց՝ իրենց այս բարի գործին համար, որոշեց որ այդ կարգադրութիւնը Պատրիարքական օրհնութեան կոնդակաւ վերահաստատուին, և նորակառոյց Լսաեան վարժարանին բանալիներն ևս յուզարկուելով Բերայի Թաղական Խորհրդոյ, յանձնարարուի բանալ զայն անմիջապէս, ստանձնելով ըստ ամենայնի անոր մատակարարութիւնն նախորդ կարգադրութեանց համաձայն։

Բ. Ուսումնական Խորհուրդն յայտագրով մը ներկայացուցած էր Մանկապարտէզի և տարրական նախակրթարանաց վերաբերեալ ուսմանց ծրագիրն, զոր պատրաստած էր ազգային կրթութեան կազմական կանոնագրին համաձայն։

Ժողովը ի ներկայութեան Ուսումնական Խորհրդոյ Ատենապետ Պէրպէրեան Ռէֆէտս էֆէնտիի՝ որ յատկապէս հրաւիրուած էր այս խնդրոյն համար, ուշադրութեան առաւ ծրագիրն և յետ խորհրդակցութեան իր մէջէն խառն Մասնախումբ մը կազմեց՝ ծրագիրը նախաքննելու համար։

Այս մասնախումբին անդամ կարգուեցան

Տ. Գէորգ Վարդ. Երէցեան
Տ. Սահակ Ա. Քհնյ. Տ. Սարգսեան
Սմբատ Եպիսկոպոս Քեռաթիպեան
Արսէն » Արսէնեան

Գ. Արապկիրի Կրօնական և Քաղաքական ժողովոյ ընտրութիւնն կատարուած և Գաւառական ընդհանուր ժողովոյ կողմէ տեղեկագրուած էր արդիւնքն։

Ժողովը օրինաւոր գտնելով կատարուած ընտրութիւնն հաստատեց նորակազմ ժողովոյ պաշտօնն։

Դ. Ժողովը Ուսումնական Խորհրդոյ առաջարկութեան վրայ վաւերեց ուսանողաց Նպաստամատոյց Ընկերութեան կանոնագիրն և Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր յանձնեց ըստ կազմական կանոնագրի ազգային ընկերութեանց, հաստատել ընկերութիւնն օրհնութեան կոնդակաւ։

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ազգ. Կեդր. Վարչութեան Խառն Ժողովոյ

Բերայի Ազգ. Լսաեան երկսեռ վարժարանին շինութեան առթիւ Հայրենիքի օրագիրը յօդուած մը հրատարակելով դիտողութիւններ ըրած էր՝ իբրեւ թէ նոյն վարժարանի վաղեմի անունն նորեկեան եղած լինէր և այս անգամ խափանուելով նոր անուն մը վերցուած, և թէ այդ գործին մէջ անտես եղած լինէին թաղին իրաւունքներն։

Ազգային Կեդրոնական Վարչութեան Խառն Ժողովը խնդրոյն վերաբերեալ վարչական որոշմանց արձանագրութիւնները քննելէ և եղած կարգադրութեանց հասու լինելէ յետոյ, պարտ կը համարի յայտարարել թէ Լսաեան հարստաքը ի վաղուց վաստք ունենալով հաստատութիւն մը նուիրել Ազգին, Բերայի եկեղեցական գաստն և Թաղական Խորհրդոյ բաղձանաց համաձայն ու կեդրոնական Վարչութեան Խառն Ժողովոյ որոշմամբ կառուցած են ի հիմանէ Բերայի Ս. Յարութիւն մատուռն և անոր կից երկսեռ նոր վարժարան մը, թէ՝ Նարեկեան վարժարանի հրկիզեալ շէնքն, որ ի վաղուց կը գտնուի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյ շրջափակին մէջ, այդէն վիրանորոգուած՝ կը մնայ կանգնուն իր անունով, և կը ծառայէ իբր երկսեռ նախակրթարան և իբր արուեստանոց աղկանց, թէ նորաշէն Լսաեան վարժարանն՝ թէև ազգային գետնին վրայ կառուցուած՝ սակայն ազգին նուիրեալ և ուրոյն հաստատութիւն մը լինելով՝ բարեգործ նուիրատուներու անունով յորդորելուն չկապտեր որ և է մեկու մ՚իրաւունքն, այլ ընդհակառակն արդարացի գնահատում մ՚է նուիրատուութեան, և թէ վերջապէս եկեղեցւոյ և վարժարանին շինութեան նկատմամբ եղած կարգադրութիւններն մի միակ նպատակ ունին իրենց՝ թաղին ժողովրդեան կրօնական ու կրթական պէտքերուն գոհացում տալ և իբր այն՝ զերծ պէտք է մնան ամեն այլ ընդ այլոյ մեկնութ

Եկեղեցական անդամք՝
13. Տ. Մարկոս քհնյ. Նահապետեան
14. » Արիստակէս » Կէկէկեան
15. » Արիստակէս » Ֆէչլեան

Մնացեալ վեց անդամք՝ Ֆիլիպ, Թաքար Բազարճիք, Սիլվեռ, Տիմոթէքա և Կիմիլճինայի թեմերէն պիտի ընտրուին։ Այս մասին արդէն Արժ. Տեղապահ Տ. Արսէն Հօր կողմէ հրահանգ տրուած է։

Այսօր Գաւառ. Ընդհ. Ժողովը իր Բ. նիստը կազմելով Հաղ. և Կրօն. Ժողովները կազմեց։

Կրօնական Ժողով
Տ. Մկրտիչ Աւագ Քհն. Պասմաճեան
» Խորէն » Սարկաւագեան
» Արիստակէս » Կէկէկեան

Հաղարական Ժողով
Մ. Աբրահամ էֆ. Փափազեան
Յարութիւն » Զիլճեան
Մաքսուտ » Աւետիսեան
Ռուբէն » Քէրէստէճեան
Խաչիկ » Հովուեան
Միհրան » Աղասեան
Կարապետ » Թուրշուճեան

Յառաջիկայ կիրակէ Սեպտ. 10 էջմնուաղ գաւառակի Սքանչելագործի վանահայր և փոխ. առաջնորդ Արժ. Տ. Գէորգ Ծ. Վ. Նալբանդեան հանդիսաւոր է Գաբարակէսմիրիկի եկեղեցւոյն մէջ Ս. Պատարագ մատուցանել ի հոգեւոր մխիթարութիւն բարեպաշտ ժողովրդեան։

Ի Դիմաց խնամակալութեան
Ն. ՄԻՆԱՍԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հանգուցեալ Տիկին Իսկուհի Ս. Արզումանեան ի կենդանութեան իւրում փափաք յայտնած ըլլալով Ազգ. Հիւանդանոցին նուիրել 100 օսմ. ոսկի, այս անգամ չնորհակալութեամբ կը ծանուցանենք թէ՝ Ազն. Ա.և Ժ. էֆէնտիք Արզումանեան իրենց բարեյիշատակ մօր վերջին փափաքը իրագործած են՝ յանձնելով Հոգաբարձութեան Օսմանեան ոսկին 100 դրուշէն 10,075 դահեկան։

Ի դիմաց Հոգաբարձութեան Ազգ. Հիւանդանոցի
Վ. Ատենադպիր Վ. Ատենապետ
Գ. Մ. ԱԼԵՔՍԱՆԴՐԵԱՆ Գ. Խ. ԷՎՐԵՆԵԱՆ

* * *

Ցաւոտի է պատուիրուիլ հասարակութեան թէ՝ Ս. Փ. Ազգ. Հիւանդանոցիս նախկին Պատ. Հոգաբարձութիւնն իւր քառամեայ մատակարարութեան (1883—6) տեղեկագրին հետ, Պաղմո-Ռիւն Ազգ. Հիւանդանոցի անուամբ ընդարձակ գիրք մը հրատարակած է, Բ. Քէչեան էֆ.ի հեղինակութեամբ, յորում կը բովանդակին շահեկան և ընդարձակ տեղեկութիւններ Ազգ. Հիւանդանոցի հիմնարկութեան և նորա մատակարարութեան վրայ, և զոր ամէն ազգայինք պարտին ունենալ իրենց գրադարանին մէջ։

Ցիշեալ Պատմութիւնն որ սպառելու մօտ է և որ ասկից առաջ Տեղեկագրին հետ մէկ քառորդ օսմ. ոսկիի կը վաճառուէր, այս անգամ Հոգաբարձութեան որոշմամբ 15 դահեկանի պիտի վաճառուի։ Գնել փափաղող պարտին դիմել ի Գրասենեակ Հոգաբարձութեան Մեծ Նոր Խան մրջին յարկ, թիւ 48, 49, 50։

(ԿՆԿ)

ՌԱՏԱՄԷՍ ԱՌ «ՀԱՑՐԵՆԻՔ»

Ոտքովը եկաւ։

Լեւոն Բաշալեանի երէկուան յօդուածին մէջ կը կարդամ. «Si non e vero...» Իտալերէնի պզտիկ դաս մը, անշուշտ կը ներէք։

Si այս՝ կը նշանակէ և se՝ ԵՐԷ։

Հետեւաբար այդ Si non e veroն պիտի ըլլայ Se non e vero։

Այս դիտողութիւնը երկու տարի առաջ օր մը ձեր գրասեղանին առջեւ ձեզի ըրած եմ, կը յիշէք։

Այն որ ատանկ սխալներ կրնէ ոչ միայն հրապարակագիր ըլլալու չէ՝ այլ մասնաւոր Ռոտոսթոյ ալ երթալու չէ — ըստ ձեր անցեալ օրուան տրամաբանութեան։

Ե. ԱԼՓԻԱՐ

Գեղջկական չուրջներ

ՍԷԼՄԱԼԸՔ.—Վեհ. Սուլթանը, երէկ միջօրէին, փառաւոր հանդէսով գնաց Համիտիէ մզկիթն, ուր տեղի ունեցաւ Սէլամլըքի արարողութիւնը։ Ն. Կ. Վեհափառութիւնը նոյն մզկիթին մէջ կատարեց ուրբաթու աղօթքն և Սէլամլըքին ներկայ գտնուող զօրաց կողմէ կատարուած զօրահանդէսը դիտելէ յետոյ կայս. պալատ վերադարձաւ։

Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին Ֆլանտրի դուքսն ու որդին՝ Ալպէռ իշխանը, պելճիական դեսպանը, անգլիական դեսպանը, կինն ու Լորտ Սալիսբրիի անձնական քարտուղարը՝ Գ. Շուվալերի Մաքտոնալ, պարսկական դեսպանն ու առաջին Թարգմանը, պարսկական նուիրակ Տ. Գոնէթի, ամերիկեան ընդհանուր հիւպատոսը՝ ընտանեօք, գերմանական դեսպանատան պահականաւորը՝ հրամանատարը՝ ընտանեօք և հարիւր քսանէ աւելի օտարազգի զբօսաշրջիկներ։

Ներկայից ոմանք սենեկապետ Էմին պէյի միջոցաւ արժանացան կայսերական մեծարանաց։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ.— Ատանայի Անամուր դաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Պիրամիչ գիւղախումբին նախորդ միւտիր Ապտիւրրահման Բահմի էֆէնտի։

Ֆերիդութեան ատիճան տրուեցաւ կայս. անձնական սպայակոյտին Միրլիվանէրէն Թէվֆիք փաշայի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՉԵԿՈՒՑՈՒՄ.— Երէկ, ուրբաթ, Սէլամլըքի արարողութենէն յետոյ, Վեհ. Սուլթանին կողմէ չնորհեալ արտօնութեամբ, անգլիական դեսպան Սըր Ֆիլիբ Քըրրի Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու պատիւն ունեցաւ։

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ նահանգները քննելու պաշտօն ունեցող կայս. աւագ թիկնապահ Շաքիր փաշա իր հետեւորդաց հետ Էրզրում ժամաներ է։

ՖՐԱՆՍԻԱԿԱՆ դեսպան Պ. Քանսոն մը տադիր է Ֆրանսա երթալ ջերմ ջրերը մտնելու համար։

ԳՕՆԵԱԻ Աքսէքի գիւղաքաղաքին մէջ անցեալները պատահած հրդեհէն մնացորդաց համար Վեհ. Սուլթանը հարիւր ոսկի չընորհած է։ Ն. Վեհափառութիւն արտօնած է միանգամայն որ Գոնեաի կուսակալութեան միջոցաւ յանձնաժողով մը կազմուի նպաստ հաւաքելու համար։

ԱՆԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ վարժարանի քաղաքային ճիւղին ախտաբանութեան աշխատանոցին պէտքերը հոգալու համար կայս. իրատէ մը արտօնած է նորէն քառասուն հազար դրուշի գումար մը յատկացնել։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ զինուորաց Հռոմ մտնելուն 25րդ տարեդարձին առթիւ, երէկ Կ. Պոլսոյ իտալական գաղթականութիւնը տօնի մէջ էր. Իտալացիներու վերաբերող խանութներուն և տուներուն մեծ մասը դրօշակներով զարդարուած էին։

Կէս օրէն ժամ մը առաջ, Իտալական գործակատար Պ. Պոլլաթի պաշտօնապէս գնաց Սուչիէդա Օբերայան, ընկերակցութեամբ դեսպանատան, հիւպատոսարանին, հիւանդանոցին, Ֆլորիայի գործակալութեան պաշտօնէութեան, և իտալական պահականաւորն սպաներուն, Տանդէ Ալիկէրի ընկերութեան Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, և մասնեղարարանին բացումը կատարեց։ Հոն է որ գործակատարը ընդունեց գաղթականութեան խնդակցութիւնները, դեսպանատան շնչը նորոգութեան մէջ ըլլալուն համար։

Սուչիէդա Օբերայի տեղապետ Պ. Կալերիին պարագային յարմար ատենաբանութիւն մը ըրաւ, որմէ յետոյ գաղթականութեան ներկայացուց Տր. Օքքոֆէրրի, որ հայրենասիրական մեծ ատենաբանութիւն մը ըրաւ, թուելով Իտալիոյ քաղաքական յառաջդիմութիւնները 1870էն ի վեր։

Նուագախումբը Իտալիոյ ազգային երգը նուագեց, նոյնպէս և Համիտիէ քայլերգը։

Գիւղերը, հանդէսները չարունակուեցան։

ՄԱԽՈՒՍԷՆ.—Մէնդրէս կ'իմանայ թէ փարտոնէրու վարչութիւնը 57,000 ոսկի փոխ պիտի տայ Թէրսանէին։ Այս գումարը պիտի յատկացուի նոր շոգենաւերու գնման։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՑՐԻԹԷ.—Պետական Խորհուրդը արտօնութիւն տուեր է որ Շիրքէթի Խայրէի ունեցած կալուածները, որոնք տնօրէնին՝ Հիւսէյին էֆէնտիի անունը արձանագրուած են, ընկերութեան վրայ դարձուին։ Ցայտնի է թէ օրէնքը կ'արգիլէ հաւաքական մարմիններու կալուածներ ունենալ իրենց անունը։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.—Կայս. Դիտարանը հեռագիր եկած է թէ հինգշաբթի օր կէս օրին մօտ երկրաշարժի բաւական զօրաւոր ցնցում մը զգացուեր է Քարաքէոյ, Պիլէճիք, և Վէզիրխան (Պրուսայի նահանգ)։ Նոյն ցնցումը թեթեւօրէն զգացուեր է Կէյվէ (Իզմիտի գաւառ)։

ԱԻՍՏՐԻԱՑԻ գիտնոց խումբ մը արտօնութիւն ստացած է Կարմիր ծովուն մէջ գիտական քննութիւններ կատարելու համար։

ՀԱՑՏԱՐ ՓԱՇԱՒԷՆ մինչեւ Գատրքէոյ չինուելիք քարափի խնդրոյն վերաբերեալ գրութիւնք յանձնուած են ծովային խորհրդոյ, որ տեղեկագրած է թէ չինութեան ծախուց համար պէտք եղած 133,660 դրուշին իբրեւ փոխարէն ցոյց տրուած նաւամարներու տուրքն, որ նաւահանգստի վերատեսչութեան կը վերաբերի, ելմտական նախարարութեան կողմէ կը զեղչուի Ծովային նախարարութեան յատկացուած գումարէն և թէ նախարարութիւնն այնչափ մեծամեծ զբաղումներ ունի, որ արգելք կը ըլլայ ոչ միայն այդ քարափին համար ծախք ընելու, այլ նոյն իսկ չինութեանց հսկելու։ Այդ տեղեկագիր միւս գրութեանց հետ մատուցուած է Բ. Դրան։

Պ. ԲԱՆԶԱ.—Հռոմէն եկած հեռագիրը կը ծանուցանէ թէ Պ. Բանձա վերջնապէս կ. Պոլսոյ իտալական դեսպան անուանուած է։

ԲՈԼԵՐԱՆ Ի ԳԱՒՈՒՍ.— Սեպտեմբեր 5էն 6, Պրուսայի քաղաքին մէջ ջուլբերէ մահացու մէկ դէպք պատահած է։ Հետեւեալ օրը ոչ է դէպք չէ պատահած։

Այսընճքքի մէջ սեպտ. 5էն 6, դէպք ու մահ չէ պատահած։

—Տիարպէքիրի Հազրօ գիւղաքաղաքին մէջ սեպտ. 6ին, առաջուան բռնուածներէն երկու մահ։

—Մուսուլի քաղաքին մէջ սեպտ. 5էն 6, եօթը դէպք և երկու մահ։

ԹՐԱՄՈՒԷՑԻ գիծն Օրթագիւղէն մինչեւ Արնավուտքէյ երկարելու խնդիրը նորէն ձեռք առնուած է և յուսալի է թէ ժամ առաջ կարգադրուի։

Պ. ԺԱՆ ՍԹԷՖԱՆՈՎԻՋ, եղբայր Պ. Բ. ՍԹԷՖԱՆՈՎԻՋԻ, այսօր Լոնտէնէն մայրաքաղաքս կը ժամանէ իր կնոջ ու աղջկանը հետ։

ՌԻԵՐԱի կողմը Շէչխանէ զօրանոցէն մինչեւ Ագաչ-Քարու տանող խաչնէտը Ճատտէսիի և շրջակայ թաղերուն համար ոստիկանութեան պահականոց մը պիտի շինուի։

ԿՈՒՐՃԻ ընկերութեան Նէաքէլնէ շոգենաւը, որ կրէտէէն Պոլսոյ նաւահանգիստը կուգար, Թէնէտոս կղզւոյն առջեւ խրեր է, սակայն ոչ է արկած չէ պատահած։ Ընկերութիւնն երէկ իրիկուն իր Պանդրմա շոգենաւը ղրկեց Նէաքէլնէն ազատելու համար։

ԷՐԷՃԼԻի ածխահանքն, ու շահագործման համար օսմանեան անանուն ընկերութիւն մը կազմուած է, որուն գլուխը կը գտնուին Պառոն տը Նէտվօ և Պ. Վասթ։ Պետական Խորհուրդն որուն յանձնուած է այդ խնդիրը, նպաստաւոր կարծիք յայտնած է։

ԲԱՐԻՒՂի ՄԹԵՐԱՆՈՑՆԵՐ.—Մօնիդէօն կը հաստատէ այն լուրը թէ Սամի պէյ՝ ձէնիբբել էնիթբեյազ ընկերութեան յանձնած է ի Զուլաբքը իր ունեցած կազի մթերանոցներու շահագործումը։ Ընկերութիւնը առ այդ կանխավճար մ'ալ ըրած է Սամի պէյի։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ դեսպան Պ. Նէլիտոֆ ի մտոյ ուղեւորութիւն մը պիտի կատարէ Եգիպտոսի մէջ, Պ. Լէվոֆի հետ, որ Ռուսիոյ ելմտական նախարարութեան կողմէ արեւելքի համար հիմնական գործակալ կարգուած է և Պ. Պոլիս պիտի ընակի։ Իր պաշտօնավարութեան շրջանակն է Փոքր Ասիա, Յունաստան և Պալքանեան թերակղզին։ Պ. Նէլիտոֆ այդ ուղեւորութիւնը կատարելով նպատակ ունի մտէն տեղեկանալ Եգիպտոսի առեւտրական կացութեանը։

ԱԼԻԱՆՍ ԲՐԱՆՍԷԶԻ նախագահ Պառոն տը Վատտէվոտ՝ իր կնոջ ու գաւակացը հետ անցեալ օր մայրաքաղաքս դարձաւ արեւելեան ճեպընթաց կառախումբով։

ԿԱՐՄԻՐ ՄԱՀԻԻՆ յանձնաժողովն առջի օրն ի նիստ գումարուեցաւ Վահմ. Նուրեան էֆէնտիի նախագահութեամբ և որոշեց Արտաքին գործոց Վահմ. նախարարին մատուցանել ծրագիր մը՝ յանձնաժողովոյ արդի վիճակին և կարօտ եղած բարեկարգութեանցը վրայ։ Յանձնաժողովն յետ այսորիկ կանոնաւոր կերպով ի նիստ պիտի գումարի։

ՔՈՒԷՏԻ ԼԻՕՆԷ դրամատան գործառնութիւնը ընդարձակուած ըլլալով, Հալաճեան խանը ամբողջովին վարձուեր է նոյն դրամատան գրասենեակներուն համար։

ՂԱԼԱԹԻՈՑ նամակատան նախորդ տնօրէն Բէթաչի էֆէնտիի և արկղակալ Ճէմալ էֆէնտիի դատն առջի օրը վերջացաւ Պետական Խորհրդոյ վերաքննիչ ճիւղին մէջ, սակայն որոշումը տակաւին չհաղորդուեցաւ։

ԱՆԱՍՈՒՆՔ.— Սեւ ծովու ռուսական ծովակալներէն ինչպէս նաեւ Վառնէէն, Բէսսարէնէնէն և այլ տեղերէ անցեալ օգոստոս ամսուն մոյրաքաղաքս բերուած են 6,961 ոչխարներ, կովեր և այլ անասուններ։

ՓԱՐՈՍՆԵՐՈՒՆ վարչութեան քննիչ կարգուած է ֆրանսական դեսպանատան թարգմաններէն Պ. Վիլպէռ։

Պ. ԱՆՏՐԷԱ ՍԻՆԿՐՈՍ, յոյն դրամատէրը, ծանուցած է Յունաց Ամեն. Պատրիարքին թէ Ֆէնէրի Եուաքիմիոն աղջկանց վարժարանի 1100 ոսկւոյ պարտքը հատուցանելու համար ինք 600 ոսկի պիտի տայ Եկեղեցին այլ 500 ոսկի։ Պ. Սինկրոս ասկից առաջ ալ դրամական բաւական նուէրներ ըրած էր նոյն վարժարանին։

ՖԼԱՆՏՐԻ կոմսը և Ալպէռ իշխանը հինգշաբթի օր Բերա ելլելով, Բէրա-Բէյէս ճաշեցին։ Կէս օրէն ետքը, ընկերակցութեամբ Պիլճիական դեսպանատան առաջին թարգման Պառոն տը Հիւսլէի և Պ. Մարկէդիշի, ոտքով պտոյտ մը ըրին։ Մէկ քանի վայրկեան հանգիստ առին Սբ. Սալանտրա Դաֆէն։ Իրիկունը, Թարապիա դարձան։

Երէկ, կոմսը և որդին ներկայ գտնուեցան Սէլամլըքի արարողութեան։ Այս իրիկուն Բերա պիտի երթան և գիշերը Բերա-Բէյէս պիտի անցընեն։ Երկուշաբթի Վիեննա պիտի ուղեւորին արեւելեան ճեպընթաց կառախումբով։

Ֆլանտրի կոմսն ու որդին Ալպէռ իշխանը հինգշաբթի օրը Հէրէքէ երթալով այցելեցին կայս. գործարանը։ Ներկայ էր նաեւ կայս. անձնական Դանձուն նախարար Վահմ. Միքայէլ փաշա։

ՄԻՏԻԼԻՒԻ անտառաց պաշտօնեայ կարգուած է Սթրումցիի անտառաց նախորդ պաշտօնեայ Պողոս էֆէնտի։

Պ. ԲԷՐԻԲԷԼԻ ԶԱՐԻՖԻ՝ որ ժամանակէ մը ի վեր մայրաքաղաքս կը գտնուէր, հինգշաբթի օրը Ֆրանսա ուղեւորեցաւ արեւելեան ճեպընթաց կառախումբով։

ԲԱԺՆԵՊՈՒՂԹ.— ՃԷՆԻԲԲԷԼ Թոպաքօ Բէրբէրէչէն ընկերութեան բաժնեթուղթերը յառաջիկայ երկուշաբթի օր Լոնտոնի Սահարանին մէջ շրջաբերութեան պիտի հանուին՝ եօթանասունըհինգ ֆրանք գինով։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ քաղաքին մէջ անցեալ շաբթուն կեղծամշէկ չորս դէպքեր պատահած և երկուքը ապաքինած են. միւսներն ալ կը դարմանուին։ Ծաղկամէջ վեց հիւանդներ կան. կարմրախտ, ինֆլուէնցայ և ատամոքի հիւանդութեանց դէպքեր տեսնուած են։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՆ այսօր մրցման քննութիւն պիտի կատարէ մէկ քանի պաշտօնէից ընդունելութեան համար։ Մինչեւ հիմա 52 ընտրելիներ ներկայացած են, որոց 15ը՝ Ռէժիի պաշտօնեայներ են։

ՏՈՒԲՈՒՆԻ ԿՈՄՍԸ.—Հանրային Պարտուց վարչութեան ընդհանուր տնօրէն տ'Արնոյ կոմսը իր կնոջ հետ հինգշաբթի օրը արձակուրդով Փարիզ ուղեւորեցաւ արեւելեան ճեպընթաց կառախումբով։

ՈՃԻՐՔ ԵՒ ԱՐԿԱԾՔ.—Ուրբաթ գիշեր Զալաթիոյ գինետուներէ միոյն մէջ Նշան անուն մարդ մը դաշոյնով ձախ կողէն վիրաւորեց Գրիգոր անուն անձը։ Այս ոճրին շարժառիթը եղած էր նոյն օրը երկուքին մէջ ծագած կռիւ մը։ Նշան թէեւ փախաւ, սակայն քիչ յետոյ ձերբակալուեցաւ։

—Հիւսէյին աղան Սինոպցի քսան տարեկան երիտասարդ մը երէկ Սարայ Պրունի առջեւ ծովը մտած էր լոգանալու համար, սակայն լողալ չգիտնալով խղդուեցաւ։

—Անցեալ օր Բանկալթիի մէջ դէպք մը պատահեցաւ։

Ծխավաճառի մը խանութը ախտաւոր թանաչ անուն տղայ մը քանի մը օրէ ի վեր անյայտ եղած էր, թէեւ ծնողքը և վարպետը անմիջապէս խուզարկութիւն կատարեցին, բայց կարելի չեղաւ հետք մը գտնել։ Այս տղան օրը քանի մը անգամ կ'երթար խանութին մօտը գտնուող փուռի մը բակը իր պէտքը գոհացնելու համար, արդ, անցած ուրբաթ օր սովորութեանը հակառակ գնաց, բայց ալ չը վերադարձաւ։ Բաւական երկար ժամանակ մը անցնելէ ետքը, վարպետը անհանգիստ ըլլալով այս բացակայութենէն, գնաց հացագործին և հարցուց թէ տղան տեսած է։ պատասխանը ժխտական եղաւ։ Սակայն ծխավաճառը ու տղան ծնողքը վախնալով որ հորը ինկած ըլլայ, խուզարկութիւն կատարել տուին։ Բան մը չը գտան, գործը այս վիճակին մէջ էր։ վրդովեալ ծնողքը չէին գիտեր ինչ ընել իրենց վշտին մէջ, երբ հինգշաբթի իրիկուն հացագործներէն մէկը գնաց ծխավաճառին ըսաւ որ հորէն ջուր քաշած ատեն ծանր մարմնի պէս բան մը գոյլին կառչած էր։ Շուտով մարդ իջնցուցին մէջը, և ահա Թանաչին դիակը գերկը առած վեր բերաւ։ Իմաց տրուեցաւ ոստիկանութեան որ հոն եկաւ և քննութիւն մը բացաւ։ Բերաի ոստիկանութեան բժիշկներն երէկ Ֆէրիգիւղի գերեզմանատան մէջ դիակնաբացութիւն մը կատարելով հաստատեցին թէ Թանաչ ջրհորը ինկած ատեն շնչահեղձ մեռած էր։

—Երէկ իրիկուն ցաւալի դէպք մը պատահեցաւ ի Գատրքէօյ։ Երկրաչափ Պ. Քաբի 6 տարեկան տղան երէկ իրիկուն ժամ 12ին Պ. Բօլի Օթէլին պարտէզի աւազանին մէջ իյնալով խղդուեցաւ։

ԸՆԴՀԱՐՈՒՄ ՄԸ ԴԱՆՈՒԲԻ ՎՐԱՅ

Անցեալները Դանուբի վրայ ընդհարում մը տեղի ունեցած է Ֆրիէթաս անուն գերմանական նաւուն և Քարօլիա Բրնիֆա զբօսանաւուն մէջ։ Առաջինը, որուն մէջ ուղեւոր չկար, դէպ ի Կայց ու Իպրայիլ կ'երթար. իսկ երկրորդը, որ Դանուբի եւրոպական ընկերութեան կը պատկանէր, բազմաթիւ ուղեւորներ ունէր։ Քարօլիա Բրնիֆա՝ ճամբայ տալու համար Ֆրիէթասի՝ շէր կրցած պէտք եղածին չափ արագօրէն դարձնել իր դէկը, որովհետեւ գիշերը խիստ մութ էր, Դանուբին այդ մասը չատ նեղ և նոյն պատճառն սաստիկ հոսանք կար։

Ընդհարումն այն սաստիկն ուժգնեղած է, որ երկու շոգենաւք բաւական տեղ ետ մղուելով Քարօլիա Բրնիֆա ցամաք ինկեր է։ Անկարելի է նկարագրել ուղեւորաց ահաւոր դրդումը. սոնց մեծ մասը գետինն ինկեր և չատերն ալ խցիկներու պատերուն զարնուեր են։ Ֆրիէթասի շոգենաւին գլխու կողմը բաւական վնասուած է, միւսին ալ զեկին կողմը։ Ընդհարումէն յետոյ Քարօլիա Բրնիֆա նաւաձիգի մը միջոցաւ ազատուեր է։ Երկու շոգենաւք թուլչգայիր են։ Այդ քաղաքին դատարանը պիտի որոշէ թէ ո՞վ է ընդհարման պատասխանատուն։

Ուղեւորաց մէջ կը գտնուէր նաեւ Կալացի օսմանեան հիւպատոս Վահմ. Մանուկ էֆէնտի Ազարեան։

Կալացի անուն լրագրին, որ այս դէպքը կը պատմէ, կը յաւելէ որ եթէ ընդհարումը հակառակ կերպով տեղի ունենար, այսինքն՝ եթէ Ֆրիէթասն ինքար Քարօլիա Բրնիֆա-ի վրայ, այս վերջինը, որ բաւական նուրբ շինուած է, կտոր կտոր պիտի ըլլար և հետեւաբար ուղեւորաց մէկ մասը պիտի խղդուէր։

Այս վերջնոյն մէջ գտնուող ուղեւորք Թուլչէանն մեկներ են՝ ոմանք Սուլինա և ոմանք ալ Կալաց։

ԱՄԱՌՆՈՑԻՆ ԹԱՏՐՈՆԻ

Մնակեան էֆէնտիի օսմ. Թատերական խումբը վաղը գիշեր Նշան-Թաշի Օտեան պարտէզի թատրոնին մէջ պիտի ներկայացուցէ ԲԱՐԻՍՏԷ ՄԻՍԻ ՍՕՌԱՂԸ ՎԱԳԱՍԸ, հետաքրքրաշարժ տռամ եօթն արարածով։

Նոյն խումբը այս գիշեր կը ներկայացուցէ Մաքրիկիւղի Աբելեան թատրոնին մէջ, ի նպաստ իր առաջնակարգ դերասաններէն Պիննէմէճեան էֆէնտիի, ՏԷՄԻՐՀԱՆԷ ՄԻԼՏԻՐԻ (Դարբինոպլէսը), Օնէի ծանօթ տռամը և առաջին ազգամ ներկայանալի ծիծաղաշարժ զաւեշտ մը Ամէն բանալէ հէր կորսէ ղէլաբ թուլեբէն լեզուաւ։

* * *

Ալիքսանեան էֆէնտիի օսմ. դերասանական նորակազմ խումբը այս գիշեր Սկիւտարի Պէյլեր-Օղլու պարտէզի թատրոնին մէջ պիտի ներկայացուցէ Պիկիինաճ Գէզճէաճ (Ամէրդ ողլիէը) բարոյալից թատրերգութիւն եօթն արարածով։ Տիկին Գ. Շերիճեան և Օր. Արաքսի Շերիճեան պիտի երգեն Մաֆթէրէն հատուած մը և ուրիշ երգեր։

Տ. ՀՄԱՅԵԱԿ ԲԱՀԱՆԱՅ ԷՐՍԷՐՃԵԱՆ

Տարեք աշխարհիկ լեզուի Ա. տարի 3 դրուշ, Բ. 5, Գ. 5, 0/0 20 զեղչ։ Կենսագրութիւն Պետրոս Դուրեանի, 5 դրուշ։ Կը ծախուին Պոլսոյ գրավաճառաց քով։ 392 14—60

ՏՈՔԹԷՕՐ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՌՈՒՋԻՆ ԿՈՒՐԴԻՒ Վ. ԿԱՐԵՍԱԼ, ՍԱՄՍԻՐԻԿԱՆ—ԱՏԱՄԱՆՈՒՈՑՔԻՐ

(Հաստատեալ յամին 1852)

Նորահնար գործիքի մը միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաները, մէկ անգամէն կայրկենապէս կը լեցնեն, ցաւով դիմել եւ բուժուած վերադառնալ։ Կատարելագործեալ եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր, եւ գիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, չար եւ նման բնական, դէմքի ձեւաւորութիւն, (ըստ տարիքի), ծամելութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորեալ։ Ամենաբարձր կոչուած բժիշկներու հրաւերներ։ Ամենաբարձր կատարելագործեալ կը բուժեն, ինչպէս նաեւ ամենեցուն դեղերու, եւ նորահնար աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Թ. 396 Մեծ Փողոց Բերա, (Նանիի գարեջրատան վերայի յարկը ճիշտ Զապուքճեանց դէմն)։

Գատրգիւղի յամախարդը կրնան գալեալ եւ Իրենց ընտանիքը Թիւ 1 Նոր քաղաքում Խրիսօվեղի փողոց ամէն օր։

Ց. Գ. Հաստատելու համար ներպիրոյ, եւ Ամերիկայի տաք ն կարգի Ատամնաբուժներու՝ ձմեռները կիրակի օրն ալ, ինչպէս նաեւ մինչեւ կէս գիշեր հիւանդ կ'ընդունին Բերայի գործատեղիներին 41)

Պատգամ

ՂԱԼԱԹԻԱ, 9 21 Սեպտ. 1895

Անուանին. եւ Վճարում	Թուական	Անուանը Արժեկոնոց	Ընթացիկ Գիներ
100	1831	Ռուս.Սէրիա B 1%	65 —
100		» » B 1%	44 20
100		» » C	20 10
100		» » D զոցուած	28 06 1/2
400		» » D բացուած	28 07
100		» » D միջօրէ	28 07
100	1870	Բուլ.Սիդ. զոցուած	114 1/8
Ֆր. 500		Բուլ.Սիդ. բացուած միջօրէ	115 —
Անկ. Ֆունտ.			115 —
20 10	1890	Օսմանիէ 4%	102 —
22 11	1869	Բրլտի ժէնս. 0%,	11 28
10 5	1872	Սուս. 0%. աք Շ. է Ֆ.	6 27
140 140	1873	Լաւրիոնի	64 —
500 300	1889	Անատուլուի (Բժմ. 3%)	605 —
500 500		Երկաթուղի (Պմ. 3%)	315 —
20 8	1832	Թրամուէյ (Բժմ. 5%)	10 85
500 500		Թրամուէյ (Պմ. 5%)	500 —
500 200	1883	Օսմ. Ռէմի	31 33
1.40 1.40	1892	Օսմ. Միկարէպ 6%	8 30
11 5 1/2	1893	Օսմ. Ապահովագն. Ընկ.	8 25
500 500	1832	Զրի Ընկ. Տէրքոս	462 —

Սիգարէթներ (Բրիտ.) Տի Վրայ	Ս. Ռ.	Դրշ.
8 օրուան համար 1000 հատ	2	75
1 ամիսուան համար	5	—
1 օրուան համար	1	25
Ռիզոր	—	—
Կանիսիկ (Էէվարլասթր)	—	80

Սիգարէթներ Երկաթուղիի Վրայ		
8 օրուան համար 25 հատ	Ֆր. 3	50
1 ամիսուան համար	» 6	—

Ընդհանուր Դրամոց		
Անգլ. ոսկի	Ս. Ռ. 100 դրշ.էն	110 10
20 Ֆրանքնոց		87 33
20 Մարքնոց (Գերմանական ոսկի)		107 20
Բրիմի		51 20
Բուլ. Ղրշ.		8 42
Մէճիտիէ		108 13
Մանր արծաթ		103 —
Մէճիտիէ		58 20
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի		5 —

Ընթացիք Փոխանակագրոց		
Լոնտոն 3 ամիս	Դրշ.	110 —
Փարիզ »	Ֆր.	33 —
Վիեննա 8 օրուան	Ֆիորր.	10 97
Պերլին »	Մարք.	18 55

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆԻՔ

Գնագրեալ 20 Սեպտեմբեր		
Ռոնսալիս Գամ. B Կնիկ.	Ֆր.	44 25
» » C »	»	27 97 1/5
D (Բացուած	»	25 67 1/2
D (Զոցուած	»	25 80
Բուլգարի Երկաթուղի	»	117 50
Բրիտանիոյ	»	483 75
Մարսալիոյ Գարտաճուղիք	»	518 75
Սուսանկիյ	»	469 37
Ռիվիրի Բաժնեթուղթ	»	590 62
Գաղիք Օթոման (անուանեալ.)	»	761 25
Ռանտ Ֆրանսական 3%	»	100 90
» » 4 1/2%	»	107 15
» Իտալական	»	90 15
Բրլտի Լիոնսի	»	843 —
Բրլտի Ֆոնսի	»	— —
Բոնդուան տ'Էսբրոնդ	»	— —
Ռուսկի Բաժնեթուղթ	»	3280 —
Եգիպտական Միացեալ	»	526 25
Զէք Լոնտոնի վրայ	»	25 295

Գնագրեալ 20 Սեպտեմբեր		
Բուլգարի Երկաթուղի Ֆիորին		76 80
Օսմ. Ռէմի	»	286 50
Ֆոխանկ. Լոնտոնի վրայ ի տես		120 75
» Փարիզի »		47 70

Գնագրեալ 20 Սեպտեմբեր		
Ռոնսալիս Օսմանեան A Ս. Ռ.		65 50
» » B »		44 25
» » C »		27 87
D (Բացուած	»	25 62
D (Զոցուած	»	25 62
Օսմ. Փոխ. 1891ի 4% (Երշխրեալ.		— —
» » 1894 3 1/2% (Եզպ. Հրկ.ով		— —
Գանք Օթոման (Վնասեալ)	»	20 18
Այսրնի Երկաթուղի	»	13 50
Միացեալ Եգիպտական	»	101 87
Առանձնանշնորհեալ	»	— —
Անգլ. Ռոնարիտ	»	197 69
Ռանտ Հելլենական 5%	»	33 —
» » 4%	»	35 —
Գուլկար. Փոխառ. 6%	»	95 —
» » Նոր 6%	»	97 —
Ֆոխանկ. Փարիզի վրայ 3 ամիս		25 412

Գնագրեալ 20 Սեպտեմբեր		
Օսմ. Փոխառութիւն 1888ի Մարք		99 70
Բուլգարի Երկաթուղի	»	137 50
Անատոլուի Երկաթ. Գրեթէ.	»	95 20
Ֆոխանկ. Լոնտոնի վրայ 3 ամիս		20 365
» Փարիզի » 3 ամիս		80 65
Մակեդոնիոյ Երկաթուղի		— —

Ազգ. Թրամուէյիս Ընկերութեան

Ընկերութիւնը նուազագոյն կը գնէ 5-6000 ամպար աւազ, 8-10,000 ամպար գպլախոշ (չաքալ), 8-10,000 չէքի Վոսփորի քար (քալտրրիմ

1828
ԻՒՆԻՕՆ
ՓԱՐԻԶ

ԻՒՆԻՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ Ի ՓԱՐԻԶ 1828 ԵՒ 1829
ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

Պ. Պ.
Ք･ ՄԱԼԷ, (*), Դրամատէրք Մալէ եղբարց տունէն, պատուակալ անօրէն Օսմ. Կայս. Պանքայի, Նախագահ օսմ. Ծխախոտի Բէժիին, Նախագահ
Ա. ՎԷՌՆ, Վէռն ու Ընկ. տունէն, դրամատէրք, խնամակալ Պանք ու Ֆրանսի, անդամ վարչ. խորհրդոյ Տիւսիսային Երկաթուղւոյ և օսմ. Կայս. պանդայի. Դեր Նախագահ
Դ. ՕՏՈՒ, Ս ՏԷՐՎԻԼԼ (Օ*), Ք･ ՃԷյմսըն, Ժ. Մարքուար, Ա. Միրսպէ, Ա. Թիւրնէյսրն, Աբրահամ Լարտէ խորհրդոյ։
ՇԱՌԼ ՌՕՊԷՌ (Օ*) դուքէ հրդեհի ճիւղին, Ալպէռ Ֆօռ, դուքէ կենաց ճիւղին։

1828
ԻՒՆԻՕՆ
ՓԱՐԻԶ

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՔ ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂԻՆ

Դրամագլուխ, պահեստի գումար գանձելի ապահովագինք	93	միլիոն
1894 տարուան հասոյթք	16 ½	»
Սկիզբէն ի վեր վճարուած գնաւք	194	»
Արդի ապահովագրութիւնց գումար աւելի քան	15	միլիառ

Ընկերութիւնը հրդեհի դէմ կ'ապահովագրէ շատ նպաստաւոր պայմաններով ու սակերով տուներ, վիներանոցներ, գործարաններ և այլն, ինչպէս նաեւ անոնց պարունակութիւնն ի կ. Պոլիս և նահանգներու մէջ.

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՔ ԿԵՆՑԻ ՃԻՒՂԻՆ

Դրամագլուխ և պահեստի գումար	127	միլիոն
Հասոյթք 1894 տարւոյ	15 ½	»
Վնասք վճարուած սկիզբէն ի վեր	72	»
Արդի ապահովագրութիւնք	253	»

Ընկերութիւնը ապահովագրութիւններ կ'ընդունի ամբողջ կեանքի վրայ, որոշ պայմանաժամով, և ցկեանս եկամուտով։ ԲԱՂԱԴՐԵԱԼ ԱՊԱՀՈՎԱԳԻՐ
Մանակցութիւն շահուց ոչ միայն կանխաւ երաշխաւորուած են միւնոյն պայմանագիրներուն։

ՍԻՄՈՆ ԷՖ. ԳԱՅՍԷՐԼԷԱՆ, մասնաւոր անօրէն ի Կ. Պոլիս գրասենեակ Ղալաթիա, Քարաքէօյ խան Ա. յարկ։ Ընկերութեան դրամատէր Օսմ. Կայս. Պանքա։
Կը խնդրուին ընդ ներկայացուցիչներ թէ՛ այլոց գիւղաւոր քաղաքներուն համար, եւ յանձնարարութիւն կը պահանջուի։

ՌՕՍԻԱ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

1881 Մարտ 20ի Կայս. Իրատէով արտօնեալ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրգ
Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մոսքոսկա 37
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.—ԿԵՆՑ.—ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.—ԱՐԿԱՆՔ

Ընկերային դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած	4.000.000 բուպլի
Երաշխաւորութեան գումար	63.000.000 ֆրանք
1894ի հասոյթք	24.500.000 »
1881էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրողներուն վճարած է մօտ	80.000.000 »

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար
ՊՕՂՈՍ ՊԻԴԷՐ
Պոլիս Ճէլալ Պէյ խան, Թիւ 22, 23

Բենիշ Ընդհ. Գործակալութեան
Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ

Մանանճիւղ Ղալաթիա, Զեօվկէրճի փողոց, 14
Գրասենեակ Ս. Ժ. ՌԻԲԲԼԷՆ ԵՒ ԸՆԿ. 32.

ԻԼԱՆ ՊԱՊՐ ՄԷՐՈՒՆԷՐԻ

Կիրիտ Ֆիրդաի անբէրիեէի իչուն Տերսաատէթ գրմամի օրագ միւպայասրնա լիւգիւմ կէօրիւնէն 1,400.000 գրուշ տարգիին մանր կայր բուսիին 11ինճի բաբար իրթէսի կիւնի գարարը գաթիսի վիրիվէք իւզրէ իթասրնա թալիպ օլանլարը մագամը ալիի Սէրասքէրի լէվգիմաթը ուսումիւէ տայիրէսինէ կէտէյերի իլան օլունուր։
Նօ. 7 1—2

Մէրքէզ Սաղթանաթը Սէնիէսէ պուլունան ասաքիրը շահանէ իչուն նիգամիւէ էրգաք անպարրնա 1 սէնէյիք լիւգիւմ օլան 3 000,000 գրուշէյի ճէտիտտէն 3.500.000 գրուշէյէ գասար Մրբրրպէլ Մրբրր բիրինճինն թասրնա թալիպ օլանլարը մագամը ալիի Սէրասքէրի լէվգիմաթը ուսումիւէ տայիրէսինէ կէտէյերի իլան օլունուր։
Նօ. 8 1—3

Նիգամիւէ Թահնիյէ իտարէսի իչուն միւպայասրնա լիւգիւմ կէօրիւնէն 3000 ատէտ գանավաչօ չուվալն թասրնա թալիպ օլանլարն նումունէյինի մուսթասհրպէն մագամը ալիի Սէրասքէրի լէվգիմաթը ուսումիւէ տայիրէսինէ կէտէյերի իլան օլունուր։ Նօ. 5 2—3

Սիմ մէճիտիյէ 19 գրշ. տան 1 Քշէնդն Քիյաթը։
Մա Քշէր 90 քիլօկրամ սրգլէթինէ Քրանսրդ Բօգսֆօր չիմէնթսօր 15 գրշ. 20 փարա։ Մա Քշէր 90 քիլօկրամ սրգլէթինէ Ղրանվիլ չիմէնթսօր 27 գրշ. Մա Քշէր 180 քիլօ. բամ սրգլէթինէ Իմպիրիալ Զէհիսոն չիմէնթսօր 68 գրշ. Մա Քշէր 180 քիլօկրամ սրգլէթինէ Հարիր չիմէնթսօր 71 գրշ. Մա Քշէր 180 քիլօ. բամ սրգլէթինէ Բարթին չիմէնթսօր 51 գրշ.
Ինչպէս սաքէրիեէ իչուն սէնէի հալիէ իյուլլանան չուպաթը դայմինէ գասար միւպայեա օլունանագ 5 ճինս չիմէնթօ պալատէքի ֆիյաթ իւէ թալիպի էօհտէսինէ պուլունմադրնան մէ իյլուլրն Զրնճը ճումա իրթէսի կիւնի գարարը գաթիսի ֆէրտասը 100ատ 5 թէնդիլթրնրն գասրուլը մուգարբէր օլուսրլն տան թէնդիլ թալիպ օլանլարը ինչպէս ալանլարի տայիրէսինէ միւրաճաաթ իյլէսէյերի իլան օլունուր։
Նօ. 3 3—3

Իւսքիւտարա Այգվատա վէ Սթամպոլա Հաթայ գարուսրնա միւէճատէյնն թէէսիի մուգարբեր Ժանտարմա գարարոյխանէյէրինին էնվալի մալէզմէ վէ ուճուրթը իւէ պէրսոպէր բէտմ վէ քէֆիյէրի մուճիպինճէ մաղթուէն իհալէսի իչուն միւնագասայա գօնուլարագ իյլուլրն Զրնճը ճումա իր թէսի կիւնի գարարը գաթիսի ֆէրտասը 100ատ 5 թէնդիլթրնրն գասրուլը մուգարբէր օլուսրլնդնան թալիպ օլանլարը թէէմինաթ ազչէլերի իւէ պէրսպէր ինչաթաաքէրիեէ տայիրէսինէ միւրաճաաթ իթմէք լէբի իլան օլունուր։ Նօ. 4 3—3

ԵՐԿԱԹԱԽԱՌՆ ՔԻՆՔԻՆԱՅԻ
ԳԻՆԻ ԵՒ ՕՇԱՐԱԿ
ԿԻՐՄՕ ԵՒ ԸՆԴ. ԴԵՂԱԴՐՈՐԾՔ Ի ՓԱՐԻԶ
QUINQUINA FERRUGINEUX
Այս երկու դեղերուն վերանորոգիչ և զօրացուցիչ յատկութիւնները յանձնարարելի են անարիւնութեան, դաշտանի անկանոնութեանց, սառամքսի կեղծութեան, աւտկանութեան և արեան տկարութեան դէմ։ Կարմիր և Ընկ. Երկաթախառն ՔԻՆՔԻՆԱՅԻ ԵՒ ՕՇԱՐԱԿԸ շատով մը գերազանց են բոլոր տարբը, տոգոյն և անանց դարմանիներու։ Օշարակը փոքր տղաներու համար կը գործածուի։ Հիանալի կազմուածքով կը պատրաստուի Դարման Ֆարմասիական Բիւրեղի քիմիկի պատրաստութեանը։
Փարիզ, 8, Վիվիէն փողոց
և ամէն դեղատներ։ A.

ՍԱՆԴԱԼ ՄԻԴԻ
ՄԻԱՅ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ ՄԻՋՈՑԻ ՀՈԳԱԿԱՒՈՐ ՍԱՆԴԱԼՈՎ
SANTAL MIDY
ՍԱՆԴԱԼ ՄԻԴԻ
Անվնաս. կը բնէ սրտէն, փլուզեր, նեարդոտները, 48 ժամուան մէջ կը բուժէ հոսուածները. յոյժ ազդեցիկ է միզանցքի հիւանդութեանց մէջ. միզանց քարարբեցման, արբունավիգութեան, առանց միջոցաւ պատճառելու զոր առաջ կը բերէն անգոհա և տարիք դեղերու հետ խառն սանդալներու։
Ամէն քաբսիւլ ՄԻԴԻ անունը կը կրէ։
Ամէն դեղարաններ A.

ԿՈՍՏԻԿԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԴԱՇՆԱԿՆԵՐՈՒ ԵՒ ԵՐԳԵՀՈՆՆԵՐՈՒ
ՊԱՏՐԱՍՏ ԳԱՐԱԳՈՒՆ, ՈՒՐԹՈՒ ԽԱՆ, ԹԻՒ 7, ՍԹԱՄՊՈՒԼ

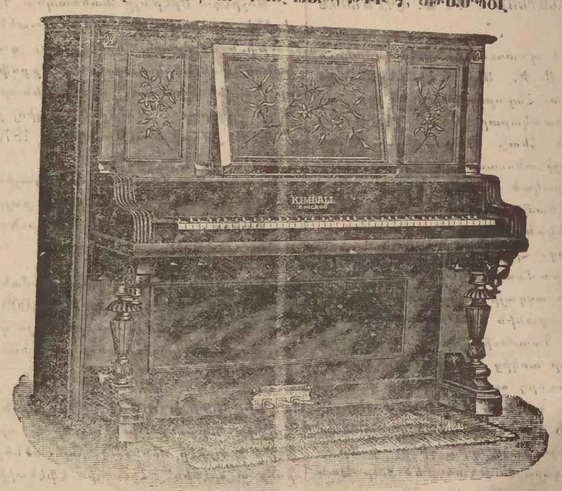

W. W. KIMBALL & Co
ՇԻԿԱԳՈՅ ՀՈԳԱԿԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ
ԴՈԼՄԱԲԱՂՃԱՆ «ՏԻՆԶԷՐԼԻԿԱՆ ՅՈՒՍՈՒՖԱՆԳԻՍԻՆ»
ԱՄԵՆԱԲԱՐՁՐ ՎԱՐՁԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ՍՏԱՑԱԾ
ՁԱՅՆ.—ՔԱՂՑՐ ԵՒ ՆԵՐԴԱՇՆԱԿ
ՇԻՆՈՒԱԾՔԵՐ.—ՁՈՒՆ ԵՒ ՁՕՐԱՒՈՐ
Ամերիկեան սարքանց գերազանցութիւնն աշխարհաձանաչ է ասրէն։ միայն թէ գներուն համեղարաբ պատիւ. ունին ծանուցանել Արդի հասարակութեան թէ մանաւանդ հանրածանոթութեան մէջ ամենամեծ դիները. ծանօթանալու համար, որպէս կարող են ոչ միայն իրենց ամերիկեան ծանուցած գիներէն շատ աւելի ամեն վաճառել զանոնք։
Արդի յանձնարարդ, փոխանակ Բերայի մեծածախ խանութներեր գիմելու, եւրոպ մեր վաճառատունն այցելել հոնին, փորձով պիտի տեսնէիր թէ հարաբակ գաշնակներ գիտելու, եւրոպ մեր վաճառատունն պիտի կարենան ունենալ այս պատուական գաշնակներէն եւ նիգի հոնտներէն։
ԿԸ ԳՏՆԻՒԻՆ ՆԱԵԻ ԳԱԼԼՈՒՈՂ ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐ
ԲՈԼՈՐԶԼԻՆ ԱՄԵՆԿԵԱՆ ԳԻՆԵՐ
Գոյատ վիճակի մէջ նպատակաւոր սրանչելի դարան մը մեն մանանոնպարդ, գրաստուած ասան իւր ամեն պէտքերովը գտարարելու եւ հանգստանալու ինչպիսին մը կը ներկայացնէ։

ԵՐԿԱԹԱԽԱՌՆ ՕՇԱՐԱԿ
ՍԱՆԴԱԼՈՎ ԵՒ ԱՌԱՆՑ ՍԱՆԴԱԼՈՎ
ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ ՄԻՋՈՑԻ ՀՈԳԱԿԱՒՈՐ ՍԱՆԴԱԼՈՎ
SANTAL MIDY
Անվնաս. կը բնէ սրտէն, փլուզեր, նեարդոտները, 48 ժամուան մէջ կը բուժէ հոսուածները. յոյժ ազդեցիկ է միզանցքի հիւանդութեանց մէջ. միզանց քարարբեցման, արբունավիգութեան, առանց միջոցաւ պատճառելու զոր առաջ կը բերէն անգոհա և տարիք դեղերու հետ խառն սանդալներու։
Ամէն քաբսիւլ ՄԻԴԻ անունը կը կրէ։
Ամէն դեղարաններ A.

L'ANCRE ԼԱՆՔՐՈՒ
ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ ԿԵՆՑՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆ, ԱՄԵՆԷՆ ՀԱՄԲԱՒԻՒՈՐ ԵՒ ԱՄԵՆԷՆ ԱՒԵԼԻ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾՔ

ԱԲԱՇԽԱՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԴՈՒՐՍԸ 1871ԷՆ ՄԻՆՉ�originԻ 93ԼԱՅՈՐՈՒԱՆ ԴՈՒՐՍԸ
126 ՄԻԼԻՈՆԷՆ ԱՒԵԼԻ 180 ՄԻԼԻՈՆ

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ
Պ. Պ. Կոմս Էտ ոն Զիչի, կայս. եւ արք. ներք ին իտ հրդեհական, նախագահ
» Թէոտոլֆ Հոթոս, դեր - նախագահ
» Ժաղէֆ Հոթոս, կայս. եւ արք. ներքին խորհրդական
» Քէոլմա Նաոս » » » »
Անթուան Բրօքէշ տ'Օսպէն
Թէոտոր Բոնցէն
Ժան տը Վէնինկ - Ինկէնհայմ

Կառավարական Քոմիսար
Պ. ԺԱՆ ՄՈՒՌ, կայս. արք. խորհրդական
Ընդհանուր Դարձակալ, Բերա, Թիւնէլի հրապարակ, տուն Սարաֆոյլու, ԼԻՕՆԷԼ ՊՕՆՏԻ
Գլխաւոր Դարձակալ, ՄԻՆՔՐԵԱՆ ՅԻՐ ԵՆԵՐԷԿՏՈՒԹԻՒՆ Կ. Պոլիս, Գօնամանօղլու խան Թիւ 7, 302

ՍԻՏՆԷՑ ՆՕՎԻԼ ԵՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՂԱԼԱԹԻԱ, ԵՒՐՔՔԷՔ ԳԱԼՏԸՐԸՄ ԳԷՈՐԳ ՊԷՅ ԽԱՆ ԹԻՒ 1, 2, 3
Ասոնց գրեիներն Անգլիոյ Շէֆիլտ Քաղաքին Հանն Նօվիլ եւ Օրդիրէ գործարանին մէջ կը պատրաստուին եւ հեռեւեալ մեծաճոռեալ մարքան կը կրեն։ Ունանք այդ գրեիներու լեզուր կը տիպեն եւ անգլիական տառերը չեանչցողները գայնն կը գտնեն, որով նոյն գործարանին արժէքաւոր գրեիներուն վարկը կը կոչուին։
Հանն Նօվիլ եւ որդոց գործարանին առաջադրութիւնն այս մասնաւոր մարքան կը կրեն։ Կեղծուելն զգուշանալու համար պէտք է ուշադրութիւն դնել գրեիներու, սնդիկներու, կշռոցներու եւ մկրատներու վրայ գտնուած մարքային ու անգլիական տառերուն։
Այս գործարանն 1700 տարեկան ապրիլ 26ին հոստատուած է։

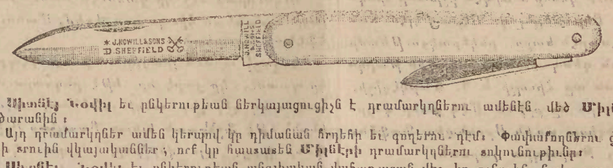

Սիտնէյ Նօվիլ եւ ընկերութեան ներկայացուցիչն է դրամարկղներու ամենէն մեծ Միլլեր գործարանին։
Այդ դրամարկղներ ամեն կերպով կը դիմանան հրդեհի եւ գողերու դէմ։ Փոխանակումներու ցոյց պիտի տրուին վկայականներ, որ կը հաստատեն Միլլերի դրամարկղներու հոյակոնութիւնը։
Սիտնէյ Նօվիլ եւ ընկերութեան անգլիական վաճառատան մէջ կը գտնուին նաեւ լաւ տեսակէ դգալներ, պատառաքաղներ, դանակներ ու սեղանի զանազան սպասներ ինչպէս նաեւ սուրճ բրտէր դգալներ, պատառաքաղներ եւ այլն. նոյնպէս ցաղացի փոկեր ու մուրներ, սեղանի լուսակալներ, սրսիներու մէջ կախուելու լամպարներ, ցամաքային ու նաւային գինուորական լուսակալներ, հրթիռի մեքենաներ եւ այլն։
Հնարաւոր տեղերէ եղած յանձնարարութիւնն կը կատարուին կանոնաւոր կերպով եւ ազն։ Թ. 312

Royal Windsor
ՀՈԳԱԿԱՒՈՐ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ ՄԱԶԵՐՈՒՆ
Սպիտակ մազեր ունիք, մազերնիդ կը թափին, ... գերու արմատները թուլցած են կամ կը թափին։ Եթէ ունիք այդ տեսակ բաներ գործածեցէք Ռոյալ Վինսոր դեղը, որովհետեւ այս դեղ երիտասարդութեան տանին պէս, բնական գոյն մը ու գեղեցկութիւն մը կ'ուտայ սպիտակ մազերուն և կ'արգելու մազերու թափին։ Այն դեղ, որուն տերը հրդեհրամի արժանացած է, մազերու միակ վերանորոգիչն է։ Անուսալի արդիւնքներ տալ բերելով, վաճառումն օրէ օր աւելնալու վրայ է։ Փափաքողաց պիտի զրկուի մանրամասնութիւններ պարունակող ծանուցումն առանց որ և է ծախքի։ Այն դեղ կը վաճառուի գլխաւորաբար վարսավիրներու և դեղագործներու քով
Վէրմէնի վարդի սպեղանին երեսի գոյնը կը գեղեցկացնէ։ Այս եւս կը ծախսուի Ռոյալ Վինսորի ծանուած տեղերը։

ԼԻՆԻՄԱՆ ԺԷՆՕ
40 ՏԱՐՈՒԱՆ ԾԱՌՕՂՈՒԹԻՒՆ
Ալ հարկ չկայ խարտեշ ... անանապարոյ ... ժերու եւ ... նասնաբոյծեցնելու։
MARQUE DE FABRIQUE
Ընդունուած է ... ժերու կողմէ։
ԳՈՐԾԱՐԱՆԻ ՄԱՐՔԱՆ
Այս դեղ անմիջապէս եւ անվրէպ կը դարմանէ միերուն կաղալը, ճմլուածքները, ոտքերու դառնալը, ցաւուի վէրքը, ծունգի ուռեցքները, սրունքներու անջատումը, ոտքի ուռեցքները ինչպէս նաեւ կը վանէ կարգ մը հիւանդութիւններու։ Գին վեց ֆրանք։
Ի Փարիզ Սէնթ Օնորէ փողոց Թիւ 275, Մէսթիվիէր եւ Ընկերութիւն։
Վեց ու կէս ֆրանքով ուղուած տեղը կը յանձնուի։
Կ. Պոլսոյ մէջ կը գտնուի Մէզիքի, Գասպարեան, Քիւչիւքեան ու Ֆանգիլը եւ այլ մեծ դեղավաճառներու քով։ 356 10—52

ՇՈՒՐՊԻԹ ԽԱՅՐԻՅԻ
ԿԻՐԱԿՆՕՐԵՍՈՒ ԺԱՄԱՑԱԿԱՑՈՒՑԱԿ
1895 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻ 5ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ՀՈԳԵՄԲԵՐ 2

Վոփորի Կէս ընթացք

12 15	Ամմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Ենիր.Մրկ.Ր.Հիս.Պէպ.Ա.Ն. Գրշ.Օրթ.Պշր.	
12 15	Պէպ.Ալան.Գրշ.Օրթ. Պշր.	
12 15	Գնտ.Վան.Զոկ.Պէյլ.Գրկ.	
12 15	Պէյզ.Բշպ.Զապ.Գնլ.Ա.Հա.Գնայ.Վանր.Զէնկ. Պէյլ.Գկլ.	
1 —	Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Ենիր. Սթն. Միրկ. Պյմ. Ր.Հս.Պէպ.Արն.Գրշ.Օրթ.Պշր.	
1 —	Պէյզ.Բշպ.Ենր.Զապ.Գնլ.Գօյմ.Ր.Ա.Հա.Գնալ. Արն.Զնկ.Պէյլ.Օրթ.Գկլ.Պշր.Գապ.	
1 —	Ր.Ա.Գվ.Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Պէյր.Բշպ.Զապ. Գնլ.Ա.Հս.Գնտ.Վանր.Զնկ.Պէյլ.Գկլ. Պշր.	
1 45	Ենմ. Մարպ. Պէօյ. Թրպ. Ենր. Սթն. Միրկ. Գօյմ.Ր.Հս.Պէպ.Արն.Գրշ.Օրթ. Պէշրթ.	
2 —	Ենմ.Մէզ.պէօյ.Թրպ.Պէյզ.Բշպ.Զապ.Գանմ, Ա.Հ.Գանտլ.Ենր.Զանր.Պէյլ.Գկլ.Պշր.	
2 40	Ր.Ա.Գվ.Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Պէյր.Բշպ.Զապ. Գնյմ.Ա.Հս.Գնտ.Վանր.Զնկ.Պէյլ.Գկլ.Իսկ.	
3 —	Ենմ.Մէզ. Պէօյ.Թրպ.Ենր.Սթն.Միրկ.Գօյմ. Ր.Հս. Պէպ. Արնվ, Գրշ. Օրթ, Պշկ,	
3 45	Ենմ.Մզպ.Պէօյ.Թրպ.Պէյ.Բշպ.Զապ.Գանմ. Գանտլ.Ենր.Զանր, Էյլ.Գկլ.Պշր.	
4 15	Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Ենր.Սթն.Մրկ.Գյմ.Ր.Հ. Պէպ.Արն.Գրշ.Օրթ.Պշր.	
5 —	Ենմ.Մզպ.Պէօյ.Թրպ.Ենր.Մրկ.Ր.Հ, Պէպ.Արն, Օրթ.Պշր.	
5 45	Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Ենր.Իսկ. Միրկ.Գօյմ. Ր.Հս Պէպ.Արվ.Գրշ.Օրթ.Պշկ.	
5 30	Ենմ.Մզպ.Պէօյ.Թրպ.Պէյզ.Բշպ.Զապ.Գնյմ,Ա.Հ. Գանտլ.Ենր.Զանր.Պէյլ.Գկլ.Պշր.	
6 45	Պէյզ.ե ր.Գանտլ.Մրկ.Ր.Ա.Հ, Գնլ.Արն, Գնր, Զնր, Պէյլ.Օրթ.Գկլ.Պշկ,	
7 —	Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Պէյզ.Բշպ.Ենմ.Մրկ.Գնլ. Ր.Ա.Հս. Գնտլ. Պէպ. Արն.Գրշ, Զնկ. Պէյլ.Օրթ. Գկլ.Պշկ.	
7 45	Ա.Ր.Գվ.Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Ենր.Մրկ. Ր.Հ. Պէպ.Արն.Գրշ.Օրթ.Պշր.	
8 45	Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Պէյր.Բշպ.Զապ.Գնլ. Ա. Հս.Գնտլ.Վան.Զնկ.Պէյլ.Գկլ.Իսկ.	
9 15	Եէնմ, Մէզ, Պէօյ, Թար, Ենր. Սթն. Գյմ. Ր.Հիս.Պէպ.Արնվ.Գրշ.Օրթ.Պշր.	
9 40	Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Պէյզ. Ենր. Զապ, Ա.Հս, Արնվ.Զնկ.Պէյլ.Գկլ, Իսկ,	
10 —	Ենմ.Մզպ.Պէօյ.Թրպ.Ենր.Մրկ. Ր. Հս.Պէպ. Արն.Օրթ.Պշկ.	
10 25	Ենմ, զպ.Պէօյր.Թրպ.Ենր,Պէպ.Արն,Օրթ,Պշր,	
10 40	Ենմ.Մզպ.Պէօյ.Թրպ.Պէյզ.Բշպ.Զապ.Գնլ.Ա, Հիսար,Գնտլ.Զնկ.Պէյլ.Գկլ.Իսկ,	
11 —	Մզպ.Պէօյր.Թրպ.Ենր,Պյմ.Ր.Հ,Արն,Օրթ.Պշր.	

Կ ՀՈՒՐՔԻ Վոփոր Դէմ ընթացք

1 15	Պէշկ.Օրթ.Արնվ Պէպ.Ր.Հ Պօյմ,Եէնք.Պէյլ. Թրպ Պէօյ-Մէզպ.Եէնմ.	
1 30	Իսկ.Գկլ.Պէյլ.Զնկ.Վանր.Գնտ.Ա.Հ.Գնլ. Զապ. Բշպ.Պէյզ.Թրպ,Պէօյր,Մզպ,Ենմ.	
2 —	Պշկ.Օրթ.Գրշ.Արվ.Պէպ.Ր.Հս.Մրկ,Իսկ.Ենր, Թրպ.Պէօյր.Մզպ.Ենմ.	
2 45	Պշրշ.Օրթ,Ենր.Թրպ.Պէյզ.Մզպ.Ենմ,	
3 45	Իսկ.Գկլ.Պէյլ.Զնկ. Վանր. Գանտլ Ա.Հ. Գնլ. Զապ.Բշպ.Պէ գ.Թրպ,Պէօյր.Մզպ,Ենմ.	
3 —	Գապ.Պշկ.Իսկ.Գկլ.Օրթ.Պէյլ.Զնկ.Արվ.Գնտ. Ա.Ր.Հս.Գնլ.Մրկ.Ենր.Բշպ, Պշ.Զնկ.Արվ.Գնտ. Ա.Ր.Հս.Գնլ.Մրկ.Ենր.Բշպ, Պշ.Թրպ. Պէօյ. Մզպ.Ենմ.	
3 30	Պշկ.Օրթ,Գրշ.Արն.Պէպ. Ր.Հ. Պօյմ.Ենր.Թրպ, Պէօյր.Մզպ.Ենմ,	
4 15	Պշկ.Օրթ.Գրշ.Արվ.Պէպ.Ր.Հ.Մրկ. Իսկ. Ենր. Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմ.	
5 15	Պշկ.Օրթ.Գրշ,Արն,Պէպ,Ր,Հ,Պօյմ,Սթն, Ենր, Թրպ, Պ օյ.Մզպ.Ենմ.Ր,Ա,Գապ.զգ	
5 —	Գպկ.Պշկ.Իսկ.Գկլ.Պէյլ.Զնկ.Վանր,Արվ, Գնտ. Ա.Ր.Հս.Գնլ.Զապ.Բշպ.Գէյզ,Ենր.	
6 —	Գապ.Պշկ,Օրթ,Արվ.Պէպ.Ա.Ր.Հս. Մրկ. Ենր, Պէյզ. Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմ.	
7 —	Պշ.Իսկ.Գկլ.Պէյլ.Զնկ.Արվ.Գնտ.Ա.Ր.Հ.Պօյմ. Ենր.Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմ.	
7 35	Պշկ,Օրթ,Արն,Ենր,Թրպ,Պէօյ,Մզպ,Ենմ,	
8 —	Իսկ.Գկլ,Պէյլ,Զնկ,Արն, Գնտ. Ա Հս. Գնլ. Զապ.Բշպ,Պէյզ,Թրպ,Պէօյր,Մզպ,Ենմ,	
8 30	Պշկ.Օրթ.Գրշ.Արվ.Պէպ.Ր.Հ.Մրկ.Ենր. Թրպ. Պէօյ.Մզպ.Ենմ.	
9 15	Պշկ.Օրթ. Արվ. Ր.Հս. Պօյմ.Ենր.Պէյզ. Թրպ. Պէօյ.Մզպ.	
10 05	Գապ.Գկլ.Պէյլ.Զնկ.Վանր.Գնտ,Ա.Հ.Գնլ.Զապ. Բշպ.Պզգ.Մզպ.Ր.Ա.Գվ.	
10 20	Պշկ.Օրթ.Գրշ.Արվ.Պէպ.Ր.Հս.Պօյմ.Մրկ.Սթն. Ենր.Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմ.	
10 50	Գապ.Պշկ.Օրթ.Գրշ.Արվ.Պէպ Գնտ. Ա.Ր.Հպ. Գնլ.Մրկ.Ենր.Բշպ.Պզգ.Պէպ.Ենմ.գարդ.զգ.Ն պիտի դադարդակցի.	
11 10	Պշկ,Գկլ.Պէյլ.Զնկ.Վանր.Գնտ.Ա.Հս.Գնլ.Զապ. Բշպ.Պզգ.	
11 20	Պշկ.Պէպ.Ր.Հս.Մրկ.Սթէն.Ենր. Թրպ. Պէպ. Մզպ.Ենմնմանպէ	
11 30	Պշկ.Գկլ. Օրթ. Պէյլ. Զնկ. Վանր. Գանտ. Պէսէր	
12 —	Մրկ.Ենր,Թրպ.Պէօյր,	
12 15	Պշկ.Օրթ,Գրշ. Արվ. Պէպ.	
12 15	Գրշ. 13 25 Մեքսանարդի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։	
Գշ.	13 25 Սուրհանդակի դէպի Փորթ-Ամոյոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում, առաւօտեան ժամ 11ին։	
Նշ.	14/26 Օռէսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։	
Ուշ	15/27 Ազիբսանիրոյ Մորդհանդակ, հանգիպելով Մուրիոյ նաւահանգիստները երկու շաբաթը անգամ մը ժամը 4ին։	
Ա.Գ.	— Սեպտ 12 24, երեքշաբթի օրը գ. Գոլոյն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող գուլերը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիոլոյի, Պէյրութ, Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ գալով շրջելու։	303

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՒ

COMPAGNIE RUSSE
ED NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈՒՐՊԻԹԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Նաւթուան երթեւեկութիւնք
Բշ. 11/23 Օռէսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Դշ. 12/24 Աբեսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 5ին յետ միջօրէի, Պիրէոնի ճամբով

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ